

L'illa

REVISTA DE LLETRES

L'ILLA 76 | PRIMAVERA 2020 | 1€

Dossier:

El teatre: entre l'escena
i la literatura

El conte:

Urbà Lozano

Perfil:

Hervé Le Corre

Reportatge:

Isabel-Clara Simó,
al seu gust

Entrevista:

Anna Maria
Villalonga

El retrovisor:

30 anys de
«Micalet
Galàctic»

Al teu
gust

bromera

L'Illa és una publicació de Bromera, coordinada per Sandra Capsir i dirigida per Gonçal López-Pampló

Col·laboracions

Vicent Aleixandre, Pilar Almeria, Mariló Àlvarez, Carol Borràs, Josep Antoni Fluixà, Paula Jarrín, Lirios Jordà, Lluís Llor, Urbà Lozano, Rosa Mengual, Isabel Marcillas, Irene Rodrigo, Míriam Salvador, Pau Sanchis, Paula Soriano, Violeta Tena, Maria P. Bixquert, Maria Vázquez, Clara Vidal, Ramon X. Rosselló

Correcció lingüística

Paula Soriano

Coordinació tècnica

Xavier Tortosa

Disseny gràfic

Carles Barrios

Maquetació

Carles Barrios, Eva Bueno, Pere Fuster i Susana Fraguas

Redacció i administració

Apartat de correus 147, 46600 Alzira (Ribera Alta),
telèfon 962 402 254
www.bromera.com
illa@bromera.com

Contractació de publicitat

comercial@bromera.com

Impressió

Rotimpres

Tirada

25.000 exemplars

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'Illa no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors, ni els torna els originals no sol·licitats. *L'Illa* autoritza la reproducció dels seus articles si se'n fa esment de la procedència.

A la vora de casa

Gonçal López-Pampló

Director literari



En un món cada dia més globalitzat, hem de tornar cap a nosaltres mateixos. Alçar els ulls del mòbil i aturar-nos a llegir un llibre, a observar el paisatge, a buscar la mirada còmplice de la persona que tenim al costat o a caminar, relaxadament, pels carrers del lloc on vivim. Ens hem de fixar en allò que tenim més a prop i valorar-ho en la justa mesura. El pensament, és veritat, ha de ser global: més que mai. Però l'acció, com deien vells lemes, ha de ser radicalment local: més que mai, també. La crisi del coronavirus és un exemple cru d'aquesta tensió, que revela les dificultats d'un projecte global que, en el fons, és un gegant amb peus de fang.

I no, no es tracta de renunciar a un horitzó internacional. Des de l'equip de Bromera lluitem, cada dia, per vendre drets dels nostres llibres a l'estranger. I quina alegria quan ens arriben edicions dels nostres àlbums en grec, en xinès, en rus o en italià, per exemple! Per descomptat, també ens esforcem per comprar bones obres escrites en altres idiomes, i traslladar-les a la nostra llengua. No, no parlem de prescindir d'aquesta ambició, entre altres raons perquè això implicaria obviar la dimensió humanista del nostre treball. Em referisc a la necessitat urgent de reconstruir un sistema productiu de proximitat, amb independència econòmica i de criteri. A una actitud pràctica que és també una actitud ètica.

És aquesta actitud, crec, el que explica l'atractiu del teatre a pesar de totes les innovacions tecnològiques que li podien fer la competència. A la sala, a fosques, només hi ha les actrius i els actors davant del públic. Tornem al teatre per retrobar-nos amb les persones. Com demostra el dossier d'aquest número, Edicions Bromera aposta decididament pel teatre i fa costat a les sales i les companyies en actiu. És una manera concreta de perseguir l'objectiu del qual parlem. Som una editorial valenciana i independent, amb vocació universal, però ben arrelada a la creativitat, la cultura i l'economia de la seua terra. Estem a la vora de casa, encara que sempre mirem ben lluny. Més enllà de la retòrica, estic convençut que les novetats d'aquesta primavera en són la millor prova. Què hauria de dir jo, sinó?

NIT DE TEATRE

PAU VALLS



Nòmades

Urbà Lozano

Tenia la convicció de ser nòmada. Les obligacions laborals m'obligaven a canviar sovint de lloc, quasi sempre de manera sobtada. En un dels trànsits vaig caure en una vila prop de la gran ciutat. És on el vaig conèixer.

Carlos era un argentí de mitjana edat. El nom era deutor de la idolatria familiar pel tango, en general, i pel seu màxim exponent, en particular. Tenia un cos més ventrut que gros, i un somriure estrany que semblava una carassa. Tocava el bandoneó, i havia fugit del país cansat de la precarietat econòmica. Segons deia, a Buenos Aires havia actuat en locals de prestigi, però no s'hi podia fer compte de res, per la depreciació endèmica de la moneda. Quan acabà el *corralito*, va arrambar els pocs estalvis devaluats per encetar el que considerava l'aventura europea.

Coincidíem cada nit a la cuina compartida d'un xalet on llogaven dues habitacions. La sobretaula solia allargar-se. Algun dissabte Carlos interpretava unes poques peces amb aquell instrument que despenia notes amb una melangia contagiosa. Un dia, entre cançó i cançó, em preguntà:

—*Amigo, ¿sabés de algún local donde pueda montar una academia de tango?*

Em va estranyar que m'ho demanara a mi, que era de pas en aquella contrada. Tot i això, m'hi vaig encuriosir.

—Però... Ací al poble, o a ciutat?

—*¿Cómo en el pueblo? ¡En la ciudad, viste! Un local grande y céntrico, donde quepa una pista de baile, un rincón para los músicos, una barrita para la parranda, si acaso...*

Vaig intentar fer-li veure que el lloguer de qualsevol local d'aquesta mena devia ser prohibitiu. Em mirà més histriònic que sorprés, mentre assajava el seu somriure-carassa.

—*¿Hablás de dinero? ¡Los bancos están llenos, de dinero! Lo pedís y te lo dan. Además, lo podré devolver recién. Nada va a impedir que triunfe con mi tanguito.*

Ho vaig considerar una temeritat. Però tampoc no volia trenca-li el revessí, i em vaig limitar a dir que no sabia de cap local.

Un dilluns, en tornar després d'un cap de setmana a casa, vaig esperar Carlos. Es retardava. En lloc d'ell es presentà la casera per informar-me que vindria una altra persona amb qui hauria de compartir la cuina. Que, a Carlos, l'havia fet fora per incomplir les condicions de lloguer.

—Els argentins, ja se sap, molt bones paraules, però... Entrava dones a l'habitació d'amagat! —va afegir en un to entre confidencial i ofès.



L'endemà mateix arribà una mestra jove que havia de fer una substitució en una escola pròxima, amb qui no vaig congeniar gens. No molts dies després vaig ser jo qui hagué d'abandonar l'habitatge per anar a una nova destinació. Al cap i a la fi era nòmada, ja us n'he parlat.

Anys després, ja assentat al poble, una nit de festa sopava a la plaça amb els amics. A l'entarimat se succeïen un seguit de grups que perpetraven actuacions de diversa índole. Competien, sens dubte, per veure quin era més diletant, entre la indiferència general. Però el so melangiós d'un bandoneó em va fer fixar la vista a l'escenari. Una parella que sumava massa anys i massa quilos per portar el pes de l'espectacle s'arrambava i se separava seguint les embranzides de la tonada. Vaig desviar la mirada dels ballarins als músics. Una flautista, un guitarra i un bandoneonista més ventrut que gros que, mentre tocava, somreia arquejant els llavis de manera grotesca, confegint el que semblava més aviat una carassa.

Els tanguistes abandonaren l'escenari després d'uns tímids aplaudiments de compromís. Jo, superada l'estupefacció, els esperava a peu d'escala.

—Carlos! —vaig dir per cridar la seua atenció.

Em mirà uns segons, dubitatiu. De seguida deixà el bandoneó de qualsevol manera i férem una gran abraçada, sincera i sentida. En desfermar-nos, em va prémer les galtes amb els palmells i, mirant-me fixament, va dir:

—*¡Ya te dije yo que triunfaría con mi tanguito!*

Adreçí la mirada avall perquè no em llegira la torbació als ulls. La vista topà amb les seues sabates. Estaven plenes de pols, com si poc abans hagueren xafat emfàticament algun camí de terra. Vaig pensar que, en realitat, aquell calcer arrossegava la pols de tots els camins de la Terra.

Al cap i a la fi, Carlos era un nòmada. Ell, sí.

Hervé Le Corre

o com sobreviure a la violència



'Sota les flames'

Hervé Le Corre
Bromera, 2020

Paula Soriano

Franck espera a la porta de la presó que el seu germà l'arregle. Té l'esperança de refer la seua vida després dels anys tan durs que ha hagut de viure –de pagar. El que no s'imagina és que la lluita per sobreviure acaba de començar. I és que el germà l'ha deixat en mans de la família de la seua parella, una família desestructurada i asfixiant, amb qui es veurà obligat a conviure. Aquest és el punt de partida de la primera novel·la que ha publicat Bromera de l'autor francès Hervé Le Corre (Bordeus, 1955), *Gossos i llops* (2017), en francès *Prendre les loups pour des chiens* –prendre llops per gossos–, una trama de mentides, sexe, maltractament, delinqüència i drogues en què ningú és qui aparenta.

La transgressió del gènere

Tot i que Le Corre va començar a escriure tard, amb 34 anys, va obtenir l'èxit de manera quasi immediata. La seua obra es mou entre la novel·la policíaca i la negra, en el que es coneix com el corrent *néo-polar* francès. Però ell és un transgressor: trenca les barreres del gènere i usa el que més li interessa de la novel·la històrica, del suspens o del realisme, i ho fa amb passió. Això el situa entre els autors més negres i més valorats de la novel·la de gènere del moment, com ho demostren els nombrosos guardons i reconeixements de la crítica a França, entre els quals hi ha el Gran Premi de Literatura Policiaca (2009) i el Premi Misteri de la Crítica (2010) per *Les cœurs déchiquetés*, el Premi Le Point de Novel·la Policiaca (2014) per *Après la*

guerre, o el Premi Rivages dels Llibrers (2018) per *Gossos i llops*.

«S'interessa per les passions humanes més fosques, els instints més profunds, aquells que ixen a la llum en circumstàncies extremes de supervivència.»

Aquest professor de literatura d'un institut de secundària s'interessa per les passions humanes més fosques, els instints més profunds, aquells que ixen a la llum en circumstàncies extremes de supervivència. I és que els seus protagonistes es veuen abocats a viure situacions angoixants que els porten al límit de les seues possibilitats i de la moral, i tenen totes les de perdre, excepte l'esperança. Al seu torn, els lectors, que ho presenciem tot, ens regirem incòmodes al seient. Perquè no hi ha descans en les seues novel·les. Perquè l'autor esgarra la pell dels personatges per a mostrar-nos el seu interior a carn viva.

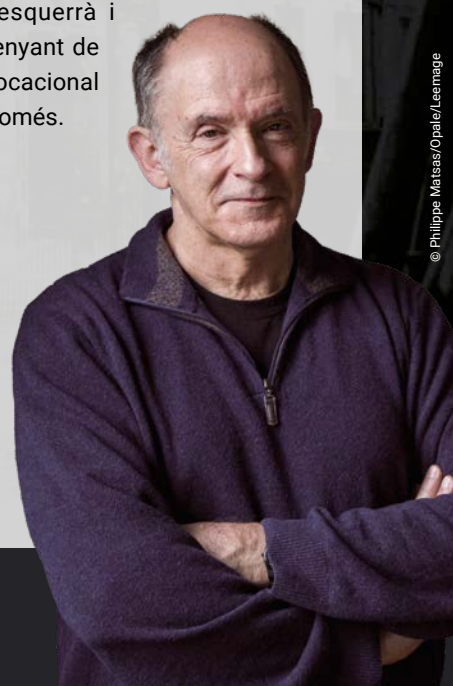
Un psicòpata en la Comuna parisenca

En el seu últim llibre, *Sota les flames* (2019), viatjarem al París de 1871 i de la Comuna. L'idealisme socialista revolucionari és el motor d'acció de dos dels protagonistes, el soldat comuner Nicolas i l'inspector de policia Roques. S'hi suma la trama negra representada pel tràfic de dones per al comerç sexual; i, per a acabar, hi ha el thriller encarnat

en la figura d'un psicòpata, Henri Pujols, que segresta la protagonista, Caroline, l'estimada de Nicolas.

Guerra, crim, bestialitat, assassinat, violació i desesperança, d'una banda. De l'altra, justícia, lluita per un món millor, esperança, supervivència i, sobretot, amor. Un còctel amb què l'autor pretén reflectir la condició humana amb detall mitjançant unes escenes realistes i una ambientació ombrívola, un París en plena guerra civil que es va destruint a base de bombardejos, al mateix temps que els personatges cauen en desgràcia. Fins i tot, podem arribar a sentir l'olor de pólvora i de carn podrida.

Una vegada més, l'autor ens posa al davant una història crua, amb uns antagonistes que són unes bèsties. I tanmateix, el seu objectiu és que ens adonem de la capacitat d'algunes persones de fer el bé en situacions d'extrema brutalitat. Diu Le Corre: «tinc un defecte com a novel·lista: quan tinc personatges en la part més baixa de la dignitat humana, em veig impel·lit a fer-los remuntar moralment». No debades és un esquerrà i un ensenyant de joves vocacional i compromés.



© Philippe Matas/Opale/Leemage

Hervé Le Corre s'ha consolidat com un dels grans autors de la novel·la policíaca i negra a França.



«És una constant recerca de la identitat, el sentiment de no pertànyer enlloc, de no saber qui ets ni amb qui pots comptar. No saber si el que has viscut fins ara és el que et pertocava o el que van decidir uns desconeguts per a tu. Saber, només, que el teu futur ha estat furtat, igual que el teu fill.»

MIREIA SOLER, *Núvol*

«L'autora demostra quelcom que és més que cert: la creativitat ens pot salvar de caure als abismes més profunds i ens aferra a viure el present encara que sigui de manera maldestra.»

NÚRIA MARTÍNEZ, *La màgia dels llibres*



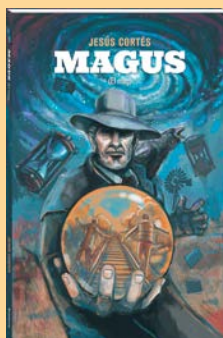
«La història de l'Heli Siri és tot un exemple de perseverança i ambició, però sobretot destaco el missatge de llibertat. És realment un esclau algú que no renuncia mai a les seves arrels?»

Paraula de Mixa



«Especial menció al protagonista que posa títol al llibre. Un personatge amb un gran magnetisme que ens enganxa a seguir llegint.»

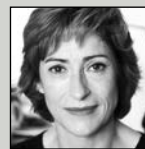
CARLOS ORTIZ,
Bibliotecario en la escuela



«Una novel·la que es llegeix tal com requereixen les històries d'acció, és a dir, amb agilitat, amb tocs d'humor i que respon a un missatge clar: mengeu pa, carai!»

JOAN BUSTOS, *Faristol*

El tresor



Pilar Almeria

Actriu, directora artística i fundadora de la Companyia Teatre Micalet

«La professió valenciana cada vegada està més amateuritzada. És un desastre immens perquè tenim una professió amb molta energia, molt preparada i amb una capacitat creativa reconeguda ací i fora. Els projectes tiren avant per l'energia de la gent, però fa molt de temps que no hi ha línies clares de suport amb un criteri que en facilite el creixement. Un bon suport públic a la cultura és un signe de país civilitzat. Invertir en cultura és invertir en el benestar de la gent.»

Aquestes paraules, les vaig escriure fa deu anys, i ara, llegint-les, veig que hem avançat, però hem avançat poc.

Els temps canvien. El que no ha canviat, perquè açò és una professió voluntarista, és l'energia, ni la capacitat creativa. Açò és un tresor que, al meu parer, no es valora com cal. Perquè tindre eixe tresor suposa tindre una capacitat per a comunicar al món la nostra idiosincràsia, qui som, com entenem el món. Una aposta decidida per difondre la nostra riquesa cultural, una aposta pel benestar de les persones, en resum, una aposta per la felicitat del nostre País.

Vetlar per aquest tresor hauria de ser un deure institucional, tant en l'àmbit pressupostari, com en l'afectiu. Malauradament el sistema d'ajudes actual no acaba de recollir les diferents propostes artístiques, ni contempla les particularitats i està excessivament burocratitzat.

Continua faltant un pla a llarg termini tan sòlid que no l'afectaren les tempestes polítiques. Un pla que canalitze les energies creatives, que facilite el creixement i asseure infraestructures, xarxes de comunicació per a visibilitzar els artistes, que facilite el relleu generacional...

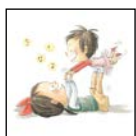
Tot, amb una finalitat clara: no estar començant a tota hora.

FLAIXOS



Mor una vida, es trenca un amor està d'aniversari

Mor una vida, es trenca un amor, de l'escriptor Joan Pla, es va publicar per primera vegada en Bromera en 1990. Trenta anys després, la novel·la està considerada un dels primers *best-seller* en valencià i continua recomanant-se als centres educatius. De fet, l'obra compta ja amb 37 edicions a l'esquena. I vosaltres, quin record en guardeu?



Germans, guardonat amb el Premi al Llibre Millor Il·lustrat

La Conselleria d'Educació, Cultura i Esport ha guardonat *Germans*, de Rocio Bonilla, com a Llibre Millor Il·lustrat de 2018, juntament amb *Al país de l'olivera*, d'Aitana Carrasco i Xavi Sarrià (Sembra Llibres). Per a Gonçal López-Pampló, director literari de Bromera, un punt essencial de l'obra són les il·lustracions de Bonilla, intel·ligents i que emocionen visualment. No debades, les obres de l'autora s'han traduït ja a més de vint idiomes.



Virus i fires

La crisi del coronavirus ha provocat l'ajornament de la Fira del Llibre Infantil de Bolonya, la trobada professional més important del sector a escala internacional. A l'espera de saber si se celebra al maig, des de tots els àmbits productius ens preguntem quin serà l'impacte de l'epidèmia, no tan sols en la salut i l'economia, sinó també en l'imaginari col·lectiu.



La polèmica dels llibres de la dècada

Recentment, el periòdic *La Vanguardia* ha publicat un llistat amb els millors llibres de la dècada, tant en narrativa com en poesia i teatre. La tria recull autors nacionals i internacionals però, tanmateix, a penes compta amb representació d'escriptors valencians i balears. La polèmica selecció

aviva el debat sorgit fa unes setmanes a les xarxes socials: hi ha escassa presència de la literatura valenciana a Catalunya? I viceversa?



La Fira del Llibre de València calfa motors

Un any més, València es prepara per a acollir la Fira del Llibre que, en aquesta ocasió, tindrà lloc del 30 d'abril al 10 de maig, una setmana més tard del que és habitual en la cita literària. A més a més, l'activitat aposta per continuar l'estela encetada en l'edició anterior, obrint la fira a diversos espais de la ciutat, més enllà del Jardí de Vivers. La idea és traure la fita de l'espai físic i temporal i fer-la present en tota València, amb actes en localitzacions com l'Oceanogràfic, la Filmoteca o el Mercat Central.



Els Premis Fundació Bromera distingeixen el treball de Joan Pla i l'IECMA

El passat 7 de febrer, la Fundació Bromera va atorgar els Premis al Foment de la Lectura 2020 a l'escriptor Joan Pla, en la modalitat individual, i a l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta (IECMA), en la col·lectiva. A més, va fer entrega d'un tercer guardó en honor al contacontes valencià Llorenç Giménez. Més de 180 persones van assistir al sopar, que es va celebrar a la Sala Siglo XXI de l'Alcúdia.



Nova llei d'educació

El govern espanyol treballa en una nova llei d'educació que, com sempre, serà polèmica. A uns els pareixerà que es queda curta, uns altres diran que se'n passa de llarg. Mentrestant, el concepte de *llibertat educativa* es convertirà en un dels eixos de les discussions. I, enmig de tot el soroll, no deixarem de preguntar-nos en quin lloc queda la pedagogia. Arribarà el dia que l'educació deixarà de ser una arma política? O és impossible, per la seua naturalesa? S'imposa la necessitat d'una reflexió social sobre el paper de l'educació.

DUBTES

Fa uns mesos, el festival i fira del llibre il·lustrat de València, el Baba Kamo, va celebrar la segona edició. Aconseguirà consolidar-se aquesta fita dedicada als professionals i als amants de la il·lustració? Serà una manera de posar en el panorama internacional el magnífic planter d'il·lustradors i il·lustradores del nostre territori?

Després del tancament del diari *Jornada* en 2018, el sector periodístic en la nostra llengua ha rebut un altre colp: el tancament del *Diari La Veu* a causa de la falta d'ingressos. Ara comencen nova aventura, amb un espai dedicat als llibres. Quin és el futur dels mitjans de comunicació valencians en llengua pròpia? I, sobretot, dels espais culturals?

Quin és el públic lector real de la literatura valenciana? Per què no milloren els índexs de lectura entre persones adultes? Tenim un problema de qualitat? O ens falta visibilitat i projecció? Servirà la polèmica per a remoure consciències i facilitar accions valentes per part d'institucions públiques i privades?



20 anys sense Enric Valor

Enric Valor és un referent de les lletres valencianes que va passar a la història de la nostra literatura pel seu activisme valencianista a l'ombra de la dictadura franquista i per la seua gran tasca de recopilació de rondalles valencianes. Amb motiu del vinté aniversari de la seua mort, diverses entitats han posat en marxa una sèrie d'actes destinats a homenatjar-ne la figura. L'escriptor de Castalla va passar la major part de sa vida a València, on també va realitzar la tasca literària.

Per això, la ciutat se suma a aquest reconeixement que esperem que servisca per a recordar la seua contribució a la normalització i l'estandardització de la nostra llengua.



La continuïtat d'À Punt

Darrerament ens hem assabentat que el Consell baralla reduir la plantilla d'À Punt per excés de despeses, ja que l'actual supera el terç màxim del pressupost final, que és la quantitat que es pot destinar

«Escriure és manipular els fets per aconseguir determinats efectes en el lector i hi ha històries tan terribles que no permeten que afiges ni lletes res.»

VICENT USÓ, *El Mundo*

«M'agrada canviar d'univers, m'agrada canviar de tipus de relat i això m'obliga a adaptar la meua escriptura a allò que vull que la gent senti. Ho faig per evitar la monotonia.»

HERVÉ LE CORRE, *Vilaweb*

«El millor de ser jo és que cada dia puc decidir qui soc jo.»

SASHA MARIANNA SALZMANN

«Jo voldria una literatura més de descriure, més de combat, més il·lustrada. Traguem-nos de sobre aquestes pors i, si voleu, anem a l'origen del nostre comportament, que moltes vegades és un origen biològic.»

MARTÍ DOMÍNGUEZ

«No m'agrada pensar en un *booktuber* com un crític, sinó com una cosa més ampla i voluble (al cap i a la fi, les xarxes socials també ho són).»

MARTA MENEU

«Greta Thunberg representa un miracle i una enorme esperança alhora.»

JOAN BUADES

a les nòmines de l'ens públic. El dubte queda surant en l'aire: caldrà reduir la plantilla d'À Punt? S'hi podran convocar oposicions en un futur? En aquest context, a més, Alfred Costa pren el relleu d'Empar Marco al capdavant de la corporació.



25 anys de *La mestra*

Enguany es compleixen 25 anys de la publicació de *La mestra*, de Víctor Labrado. Es tracta de la història de Marifé Arroyo, una dona d'origen castellanoparlant que va iniciar una lluita per la dignitat del valencià i un model d'ensenyament progressista durant els anys 70 i 80. Labrado, que va viure aquest episodi amb ella, ens acosta l'experiència de qui s'ha convertit en el símbol d'una generació d'educadors compromesos amb la llengua i disposats a introduir i consolidar el valencià en l'àmbit educatiu.



Saló del Còmic a València

Del 28 de febrer a l'1 de març, Fira València va acollir una nova edició del Saló del Còmic, una cita que, a poc a poc, es consolida com un punt per a la creació de sinergies professionals. De fet, enguany l'organització ha facilitat un espai d'intercanvi d'entrevistes de treball entre artistes i editorials per a catalitzar nous projectes. Així, la trobada es constitueix en un aparador meravellós per a mostrar la força de la producció editorial valenciana.



Convocat el Premi Llegir 2020

La Fundació Bromera convoca, un any més, el Premi Llegir. Aquesta iniciativa pretén fomentar la creació i la difusió d'articles que impulsen la lectura, en faen una defensa justificada o aporten elements de reflexió sobre els llibres i la cultura impresa. El termini de presentació d'articles es tancarà a finals de setembre i s'hi lliuraran tres premis de 500, 300 i 200 euros, respectivament.

Els + venuts

Adults

1 El teu gust

Isabel-Clara Simó



2 No sabràs el teu nom

Vicent Usó

3 Els dits dels arbres

Anna Maria Villalonga

4 Sota les flames

Hervé Le Corre

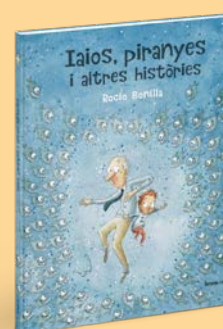
5 Els colors de l'incendi

Pierre Lemaitre

LIJ

1 Iaïos, piranyes i altres històries

Rocio Bonilla



2 Geografia davall del melic

Valentín Coronel

3 La ciència de la caca i dels pets

Alex Woolf

4 Com educar el monstre de l'armari

Antoine Dole i Bruno Salamone

5 Quan s'apague la llum

Juanjo Garcia

Què en saps, del *menjar*

Clara Vidal

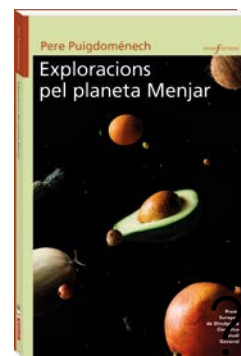
Sovint, restem importància a les coses que fem cada dia perquè les tenim integrades en la nostra rutina diària. Tal vegada per això, no som conscients que menjar és una de les decisions més importants que prenem cada dia i la prenem més d'una vegada al dia. Menjar és una de les necessitats més essencials que compartim amb tots els organismes vius. De fet, l'evolució dels animals i de l'espècie humana mateixa s'ha determinat, en part, per tractar de resoldre aquesta qüestió vital.

Exploracions pel planeta del menjar, Premi Europeu de Divulgació Científica, repas-

sa el passat, el present i el futur d'aquesta necessitat bàsica que determina una part important de la nostra vida i que hem convertit en un pilar fonamental de la nostra cultura. En aquest viatge pel món del menjar ens trobem amb parades ben curioses. Sabies que, en l'actualitat, per a alimentar-nos depenem de les decisions que la nostra espècie va prendre fa uns 10 000 anys? O, per què associes el que prefereixes menjar amb els records d'infantesa? Com a espècie omnívora, el nostre espectre d'aliments és increïblement divers i, la capacitat d'adaptació, sorprenent. Així, el viatge ens descobrirà grups d'humans, com ara els esquimals,

que obtenen tots els nutrients que necessiten per a viure exclusivament de la carn i del greix de les foques i els peixos.

Les exploracions de l'autor, Pere Puigdomènech, ens parlaran dels reptes, tensions i paradoxes de la nostra societat actual pel que fa a l'alimentació. L'abundància front a la malnutrició, la dieta vegetal front a l'animal, la seguretat alimentària, la consciència creixent pels efectes sobre la salut i el clima, els aliments modificats genèticament (OMG)... Com fer front als reptes que implica alimentar una població cada vegada més exigent, que pot passar dels 9 000 milions d'humans a mitjan d'aquest segle?



'Exploracions pel planeta Menjar'

Pere Puigdomènech
Bromera, 2020



LA REVISTA DE DIVULGACIÓ
CIENTÍFICA DE LA UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

SUBSCRIV-TE ARA
MÈTODE

Preu Subscripció anual (4 números l'any): 33€ per a Espanya, 45€ per a l'estranger. www.metode.cat



Anna Maria Villalonga:

«La literatura ha d'ajudar-nos a lluitar contra els prejudicis»

'Els dits dels arbres'

Anna Maria Villalonga

Bromera, 2020



Violeta Tena

Anna Maria Villalonga (Barcelona, 1959) és llicenciada en Filologia Hispànica i Catalana i exerceix de professora i d'investigadora en el Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona. Crítica literària i cinematogràfica, va ser comissària de l'Any Pedroló i, actualment, és directora del festival Tiana Negra. Després de *La dona de gris* i *El somriure de Darwin*, Anna M. Villalonga publica ara, de la mà de Bromera, *Els dits dels arbres*.

Com a novel·lista, fins ara se l'havia catalogat com una autora de novel·la negra heterodoxa. Els dits dels arbres suposa un canvi de registre?

Sí, hi ha un cert canvi de registre, però molt menys acusat del que en principi pot semblar. Les meues novel·les anteriors, tant *La dona de gris* com *El somriure de Darwin*, tenien un component d'un negre heterodox que jugava a les fronteres del gènere, però aquí no és així. Ara bé, em sembla que no està tan distanciat de les altres novel·les, i que hi ha punts de contacte. Per exemple, en la rellevància que dono als personatges, que són molt més importants que no la trama. M'interessa treballar des de dins cap a fora, des dels personatges cap a l'exterior. A més, totes les meues novel·les tenen en comú que parlen d'antiherois, de gent que viu al marge de la societat. M'agrada mostrar aquestes realitats, sovint amagades, que són objecte, moltes voltes, de prejudicis.

D'on naix *Els dits dels arbres*?

Neix molt a poc a poc, producte d'un període vital llarg, complicat i trist per a mi. Hi ha, per tant, un pòsit de tristesa, la tristesa que et genera una soledat no buscada. No he fet autoficció, però sí hi havia la necessitat de traure aquesta tristesa.

I, per altra banda, a mi m'agraden molt els exercicis metaliteraris, aprofundir en el procés creatiu de la gent que pinta, que escriu, que fa coses artístiques. El grafit, per exemple, m'agrada molt. És així com sorgeix el personatge de la Bruna. Vaig voler parlar del trasbals i la solitud de la Irene i, alhora, vincular-ho a la capacitat de crear, de com aquesta pot ajudar-nos a tirar endavant.

Irene és un personatge expulsat del món, una persona terriblement sola. Com ha estat la construcció del personatge?

Aquesta és una novel·la trista però no he volgut caure en un sentimentalisme excessiu. Per contra, hi ha aquesta ironia lleu, aquesta manera de mirar el món des d'una certa distància que m'ha ajudat a donar vida al personatge de la Irene. La ironia, per a ella, és una taula de salvació.

La vida que li ha construït a la Irene és terrible. No n'ha sortit d'una i cau en una altra. És angoixant!

Però és que hi ha gent a qui li passen aquestes coses. El seu problema és el pare, que no sap tirar endavant i acaba arrossegant-la cap a la tristesa. La Irene és una criatura que se sent abandonada, no estimada, deixada de la mà de déu.

A *Els dits dels arbres* hi ha la qüestió del suïcidi, que tot i que ho volem amagar, és una cosa més comuna del que no ens pensem.

Quan t'endinses en la novel·la comences a pensar que qualsevol, amb les vivències de la protagonista, acabaria tan pertorbada com ella.

Per escriure la novel·la em vaig documentar prou sobre l'estrès postraumàtic. Ella l'arrossega de per vida. A més a més, és una mica superdotada i, com a tal, té molt

problemes per integrar-se a la vida, perquè la vida no està preparada per a aquestes persones. Per això no suporta el psiquiàtra, perquè no la tracta com s'hauria de tractar a una persona superdotada.

La forma d'escriure-la és a voltes lírica, a voltes punyent, escrita a colps: «Per fer-ho curt, soc una inadaptada. Aquest podria ser el resum (una mica bàsic) del meu diagnòstic. Inadaptada. Inadaptada crònica. Persona fora del món».

Jo, a les meues classes, sempre cito Kafka: la literatura ha de colpejar, ha de deixar una empremta; t'ha de fer mal; t'ha de marcar. Si no et marca, alguna cosa falla. En aquest cas, aquesta manera d'escriure està justificada pels vaivens emocionals. Se suposa que és una jove amb un potencial enorme com a escriptora, però quan parla d'ella mateixa, l'única manera d'expressar-se és a través d'aquesta contundència.

Amb quin missatge li agradaria que es quedessin els lectors?

En primer lloc, aquesta novel·la ha de servir per posar-nos un mirall davant els ulls, davant la nostra pròpia fragilitat. Tots podem convertir-nos en la Irene; estem exposats a patir embats com aquests.

En segon lloc, m'agradaria que reflexionessin al voltant de la sublimació dels problemes a través del fet creatiu. M'agradaria incidir en la idea que la cultura, l'art, la literatura són de les poques coses que poden ajudar-nos a tirar endavant.

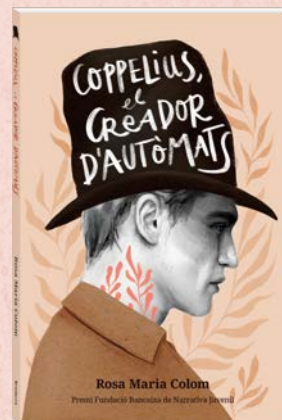
I per últim, aquesta novel·la és una lluita contra els prejudicis: en aquesta societat tots anem carregats de prejudicis innats i l'única manera de lluitar en contra és ser-ne conscients. En aquest sentit, la literatura ha d'ajudar-nos a obrir una mica els ulls per a aquesta lluita.

Coppelius,

el creador d'autòmats

'Coppelius,
el creador d'autòmats'

Rosa Maria Colom
Bromera, 2020



Quina estranya atracció generen els violins? Per al petit Jan, l'instrument serà el culpable de la mort de sa mare, una famosa violinista. Un dia, descobreix que l'única manera de tornar-la a la vida és construir un autòmat perfecte que sigui com ella, i ho perseguirà com un veritable somni.

Al cap de molts anys, el president d'un país rep una carta en què el citen a la Casa del Pou, on va viure en Jan quan era nen. A la reunió també estan convocats... Sherlock Holmes i el Doctor Watson! L'amfitrió, l'enigmàtic professor Coppelius, els plantejarà un enigma que ens retorna a la història d'aquell violí.

Coppelius, el creador d'autòmats, Premi Fundació Bancaixa de Narrativa Juvenil, és una novel·la inusual i sorprenent, amb una intriga plena d'homenatges literaris, girs de guió i temes valents, tot teixit amb la mestria narrativa de Rosa Maria Colom. A continuació, us oferim un tast de la novel·la.

«Per tal d'iniciar la seva educació musical, el pare portava en Jan a recitals i concerts. I fins i tot a alguna opereta. A vegades hi convidaven la senyora Kikanjú, que es posava el seu únic vestit de festa sota un abric ample amb un coll de pell que havia estat de la Teodora. En Jan, aquells dies, sentia una gran indiferència envers la música i sempre s'acabava adormint de son i avorriment. Quan el pare li explicava que allò no era correcte, que havia de fer un esforç i mantenir les formes, aleshores es dedicava a observar els membres de l'orquestra i a classificar-los per grups.

Primer comptava tots els que portaven ulleres. Després els calbs. Tot seguit els calbs que portaven ulleres. Els que portaven ulleres però no eren calbs. Quan volia començar amb les noies rosses amb els cabells llargs i les noies rosses amb els cabells curts, ja s'havia adormit de bell nou.

A poc a poc anava aprenent coses.

Sabia que el *concertino* era qui més manava després del director. I que quan aquest s'inclinava i li donava la mà era com si la donés a tota l'orquestra.

Que al *concertino* també se'l podia anomenar *violini primi* perquè donava la nota abans de començar i feia gestos dissimulats als altres músics que aquests tenien molt en compte.

La mare no havia estat primer violí sinó solista, que significa que tocava sense que intervinguessin els altres membres de l'orquestra. Per això no havia de donar la nota ni fer gestos dissimulats, perquè era una solista de renom.

Aprenqué que la viola era només una mica més gran que el violí però tenia el so més greu. Que el *pizzicato* era una tècnica

que consistia a fer sonar les notes pessigant les cordes amb els dits. Però els sons en si, la gran força de la música, tret dels platerets, no l'emocionava gaire.

—És molt petit—deia el professor Llavina, que era qui l'iniciava en el solfeig—. Deixi que passi el temps, senyor Hopper. El nen ho porta a la sang, un moment o altre li brollarà l'entusiasme.

Però el temps passava i en Jan continuava sense mostrar el més petit interès per la música. També continuava odiant el violí, a qui considerava culpable de la mort de la mare.

Fins al dia memorable que veié en Coppelius dalt l'escenari i va adonar-se dels prodigis que era capaç de fer i després el conegué en persona i li donà la mà. D'aleshores ençà l'admirà més que a ningú. Es ficà dins la seva pell i hauria volgut ser ell, i conèixer els seus secrets i ser capaç d'aprendre tot el que ell li pogués ensenyar.

Ja no volia ser maquinista de tren ni fabricant de rellotges.

Volia ser constructor d'autòmats, la professió més fantàstica del món.»



Rosa Maria Colom ens planteja una novel·la tendra, dramàtica, misteriosa i, alhora, divertida.

Un *narrador* amb força

Lluís Llor

Vaig descobrir Vicent Usó el 2003, amb la magnífica novel·la *Crònica de la devastació*, el vuitè títol seu, després de debutar el 1992. És un home prolífic, amb molta força com a narrador i treballador. Només així, amb aquesta regularitat, amb aquesta vocació i amb un talent innegable, es pot bastir una obra com la seva, que ja reuneix divuit novel·les, a més de narracions, adaptacions teatrals, programes de ràdio, articles de premsa i un recomanable assaig, *L'arquitectura de la ficció*, en què recull els coneixements acumulats al llarg d'anys de fer classes en un taller d'escriptura narrativa.

Vicent Usó (Vila-real, 1963) treballa per poder escriure, en el sentit que té una feina amb què paga les factures sense haver d'estar pendent de les vel·leïtats del món editorial. Ha guanyat una quinzena llarga de premis, que l'han ajudat tant econòmicament com en la publicació. L'últim, el Ciutat d'Alzira per la novel·la *No sabràs el teu nom*.

Bebès furtats en una llarga postguerra

La temàtica de l'obra és clara i fàcil de resumir: recrea un dels milers de casos de robatoris de nadons que es van produir durant el franquisme. Hi havia jovenetes de bona família, embarassades per un descuit, que tenien el fill en un ambient controlat i el donaven en adopció per tornar a una vida de benestar lliure de càrregues. Altres, com la Carmeta protagonista, volien veure créixer el seu fill, però els hi prenien dient que era mort i el cedien a una parella estèril; això sí, de missa i braç alçat.

Vicent Usó retrata un d'aquests casos sumant tot de fets reals i afegint ficció

pròpia. Amb el rigor habitual de quan viatja a un espai i a una època pretèrita. No és un autor de novel·la històrica, però n'ha publicat força títols que podrien dur aquesta etiqueta, entre d'altres, i que porten els lectors de la Florència de Miquel Àngel a la guerra de Bòsnia, la postguerra espanyola, les guerres carlines...

«Costaria de creure
que hi hagi persones
tan odioses si no fos
per la bona mà de l'autor
en retratar uns fets
que van ser tan
tristament reals.»

Tot i la producció continuada, no és un escriptor accelerat amb presses per publicar. És un orfebre del llenguatge i dels registres. Un botó d'aquesta obra: «Quan ell acabava, havia de retirar plats, gots i coberts, *torcar* la taula, *agranar* el saló i *escurar-ho* tot...» —les cursives són meves. La seva tècnica és ben present i rica: canvia de persona narradora, de punt de vista, de format dels diàlegs... Tot quan és necessari i sempre evitant la pirueta gratuïta, l'exhibicionisme.

Una realitat crua i angoixant

La Carmeta és una noia de zona rural, del poble fictici —inspirat en un de real— de Cases de la Roca, a mitjan anys seixanta. Es queda embarassada d'un mariner, que veurem que l'estima, però els pares d'ella, amb la seva pròpia càrrega moral, la llancen a les

urpes de mossèn Portolés, un dels variats malparits que hi apareixen. D'allà, la duran a València, on quedarà reclosa a casa d'una dona rica que acull noies embarassades i les ajuda a desfer-se del nadó. La Carmeta és de les que no volen aquest final. Però no pot evitar que li prenguin el fill... Molts anys després, un reportatge a la televisió li farà prendre la determinació de localitzar-lo. I el buscarà amb l'ajuda de la Balma, una filla seva posterior. I aquí ho deixo, que la trama s'embolica força més.

Entre d'altres referents culturals amb què Usó juga, com ara la novel·la *Grans esperances*, hi ha el film *Rebecca*, de Hitchcock, per la majordoma terrorífica que aquí té la seva versió. I també hi ha monges i metges sense escrúpols. Costaria de creure que hi hagi persones tan odioses si no fos per la bona mà de l'autor en retratar uns fets que van ser tan tristament reals com ell ens els mostra.



'No sabràs el teu nom'

Vicent Usó
Bromera, 2020



© Pere Fuster

No sabràs el teu nom, de Vicent Usó, va guanyar el XXXI Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira.

Llegim per recordar

**'El misteri de
Serra Perduda'**
Francesc Gisbert
Bromera, 2020



'Un barret sense cap'
Daniel Hernández Chambers
Bromera, 2020



Maria P. Bixquert

Els llibres ens regalen les vides i les històries dels personatges que els habiten i que, a poc a poc, arrelen en la nostra imaginació. Les lectures esdevenen presents amb un bitllet d'anada i tornada als records i anhels més profunds dels lectors, de manera que hi ha contes que són un passatge a la infantesa, mentre que d'altres esdevenen una porta oberta que permet entreveure el futur. Llegim per fer memòria i passem amb cura les pàgines de cada lectura per continuar emmagatzemant records i avançar. Ja ho va dir Joan Fuster: «Llegim per seguir vivint i cadascú ho fa a la seua manera».

Sota aquesta premissa, Bromera presenta els seus guanyadors de narrativa infantil de 2019, *El misteri de Serra Perduda* i *Un barret sense cap*, dues obres aparentment diferents amb un denominador comú, el poder dels records: records de les rondalles i dels personatges fantàstics que amaguen tresors i records d'una persona major que, a la força, ha deixat de guardar.

La màgia de les llegendes

Amb *El misteri de Serra Perduda*, Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre, Francesc Gisbert presenta Alícia, una xiqueta de deu anys que és enviada pels seus pares al campament d'estiu en contra de la seua voluntat. Allà, Alícia coneix els Esquirols, el seu grup d'acampada format per quatre xiquets més. Cap d'ells té res en comú o, almenys, això sembla perquè... hi ha alguna cosa que unisca més que el fet de viure una gran aventura? Durant

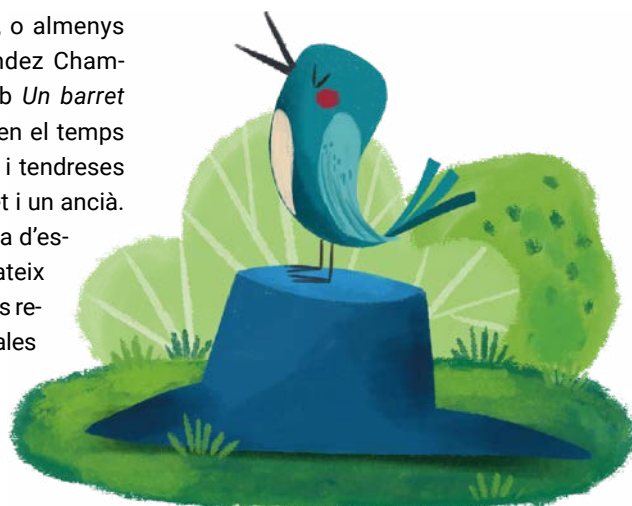
cinc dies, els Esquirols es deixen portar per l'antiga història d'un tresor amagat per la zona per uns corsaris, la llegenda de *La fletxa del foc*. El barranc de l'Encantada, el mas de Teixera, el poble Cova Negra i el pic les Banyes del Dimoni són els escenaris encarregats de crear una aurèola d'intriga i acció amb què l'autor aconsegueix situar el naixement d'aquesta amistat i reviu el record llunyà d'una llegenda que tothom creia oblidada.

«Precisament, contra aquesta immediatesa en què vivim ens calen més històries amb més Alícies i més barrets disposats a esperar i a viure més aventures que siguin capaces d'emocionar.»

Sense deixar de recordar, o almenys d'intentar-ho, Daniel Hernández Chambers, Premi Algar 2020 amb *Un barret sense cap*, fa un recorregut en el temps per narrar amb una calidesa i tendreses infinites la història d'un barret i un ancià. El relat conta com el barret ha d'esperar el seu propietari, que pateix un dels problemes actuals més recurrents: la memòria li juga males passades a l'hora d'evocar els records passats i, més encara, de recordar els moments presents, per molt im-

portants que siguin. El barret, lluny d'enristir-se o desesperar-se davant la pèrdua del seu propietari, decideix esperar-lo pacientment al banc del parc on aquest l'ha oblidat. Al llarg de l'espera coneix altres persones que l'aixopluguen uns instants, però no deixa de confiar que, en qualsevol moment, el seu propietari recordarà la seua separació i anirà a buscar-lo. En l'època actual, on la immediatesa és qui mana en el dia a dia de les persones, calen més barrets disposats a esperar els seus propietaris en els moments en què els records decideixen amagar-se.

Precisament, contra aquesta immediatesa en què vivim ens calen més històries amb més Alícies i més barrets disposats a esperar i a viure més aventures que siguin capaces d'emocionar i deixar petjades que generen i evoquen records, que de segur quedaran enganxats a la imaginació dels lectors i les lectores per ensenyar-los, en definitiva, a continuar llegint, a continuar vivint.



Gràcies, *iaios*. i *iaies*

'Iaios, piranyes
i altres històries'

Rocio Bonilla
Bromera, 2020



Paula Jarrín

Hi ha fets quotidians que em continuen meravellant, i un d'ells és l'arribada del carter. El meu, el que arriba sempre a un somriure d'orella a orella, es diu Lluís, i darrere les seves ulleres, hi ha uns ulls que brillen cada matí quan entra a la llibreria i em diu: «Avui tens un regalet!». A força de temps de portar-me cartes, postals i paquets de formes variades, ell ja sap que quan a dins hi ha un llibre, el meu somriure és el doble de gran de l'habitual.

I així va passar. Un matí en Lluís em porta un paquet i em diu, em sembla que tens regalet, em sembla només, perquè és molt lleuger. I una cosa que no em pot passar com a bona lectora voraç que soc, és quedar-me amb el dubte. Allà mateix i amb cura vaig obrir el paquet i, de dins, va sorgir no un llibre sinó una cosa igual de màgica que un llibre, les galerades del proper àlbum de la Rocio Bonilla –quan surti publicat aquest article, ja el podreu trobar a totes les llibreries, no com a galerada, sinó com a llibre. El cor em va fer un bot –i mireu que ja sabia que arribaria, si no aquestes paraules haurien ser del tot inventades– i vaig córrer a la taula del meu petit despatx per conèixer la novetat.

Un homenatge sincer i emotiu

Res no sabia, aquesta vegada la Rocio no m'havia dit ni piu, o millor dit blub-blub, pensant en les piranyes del títol: *Iaios, piranyes i altres històries*. Els ulls se'm van omplir d'emoció –com diu la meua petita– només en llegir la dedicatòria. Fa ja dos anys que soc òrfena de iaios, si es pot dir així, les meves iaies van decidir fer servir les seves ales l'any 2018, amb tres mesos de diferència. I així, de sobte, em

vaig quedar buida d'elles però plena de bons records.

I clar, tot el que sigui iaios m'acarona l'ànima en un tres i no res, perquè jo, als meus, els vaig gaudir molt i els vaig poder compartir molts anys. El record n'és dolç i seré; sempre m'acompanyen. I clar, la Rocio va omplir de colors i paraules un àlbum ben especial.

«Rocio Bonilla ens convida
a llegir aquest àlbum
plegats i, també, a mirar
els nostres pares,
que molts ja son iaios
i deixaran una petjada en
la vida dels nostres fills.»

Arribar als infants amb la literatura

La literatura ha d'acompanyar l'infant en el seus interessos i li ha de fer de mirall, en la mesura que calgui, del seu mon. I això, la Rocio ho sap fer molt i molt bé. Des de l'inici de l'àlbum, l'autora dona la mà al lector i el condueix per situacions ben familiars, on la relació iaios/iaies i nets/nétes sempre és present. A més, s'hi suma un afegit ben necessari, la recuperació de les històries d'infantesa dels nostres majors. Aquelles plenes de saviesa, de tendresa, enmig de les moltes mancances que als ulls d'avui dia ens semblen de pel·lícula. I la paleta de colors per a parlar dels iaios ja fent de iaios, i dels iaios quan eren infants també planteja una bona lectura de les imatges. Res en aquest àlbum s'ha posat sense sentit, tot guarda una

relació, ja sigui textual o ja sigui a nivell d'imatges.

Protagonistes que ens acompanyen

L'avi Batiste i en Nico seran d'aquells personatges que deixen petjada, com també l'àvia Rita i la Mercè o l'avi fuster Antonio i en Manel. L'auca de la vida en tot el seu esplendor. Recordar que els iaios han sigut infants i poder fer la vista llarga: pot ser, en un futur, aquest net que es converteixi en pare.

Rocio Bonilla ens convida a llegir aquest àlbum plegats i, també, a mirar els nostres pares, que molts ja son iaios i deixaran una petjada en la vida dels nostres fills.

La vida ens regala bocins de felicitat, moments que algun dia es faran records, tendres i càlids que es poden portar sempre a una butxaca del cor.

Regaleu-vos un record i llegiu amb la canalla aquest *Iaios, piranyes i altres històries*. I en tancar el llibre obriu la caps de records. De ben segur, algun dia, no gaire llunyà, els petits de la tribu l'expliquin als que vindran.

(Un article dedicat al Lluís, el carter, que segur també regala records als seus nets.)

Rocio Bonilla ha aconseguit crear un univers propi que connecta amb el públic familiar i, sobretot, amb els infants.



El repte d'acostar al públic lector els *autors teatrals* actuals

Ramon X. Rosselló

Universitat de València

Potser ja és un tòpic parlar d'un *boom* de l'escriptura teatral, però el ben cert és que en els darrers cinquanta anys no han deixat d'aparèixer autors que han anat sumant-se als anteriors. No tenim espai per a fer-ne un repàs històric, tot i que podem recordar els dramaturgs de la generació del Premi Sagarra o, en el cas valencià, del teatre independent, alguns encara ben actius com Manuel Molins o Rodolf Sirera. A aquests, se n'afegí una segona fornada durant la dècada dels vuitanta i primers anys noranta, amb noms consolidats com Sergi Belbel o Lluïsa Cunillé; o entre els valencians, Carles Alberola, Pasqual Alapont o Roberto García. La nòmina ha continuat creixent amb els autors del canvi de segle (Pau Miró, Jordi Casanovas, Josep M. Miró, Guillem Clua, El Pont Flotant...). Comptem amb el recent volum *Teatre català avui. 2000-2017*, publicat a finals de 2018, que ens pot ajudar a conèixer els dramaturgs més joves.

Més dones dramaturgues

No disposem dels estudis necessaris per fer un balanç qualitatiu del teatre actual, però sí que podem veure canvis que s'hi han donat, fins i tot del nom mateix (escriptor teatral, dramaturg, creador d'escena...). Entre aquests canvis destacaríem la important incorporació de les dones a la dramaturgia, un fenomen que no ha parat d'augmentar (Mercè Sarriàs, Victoria Szpunberg, Patrícia Pardo, Helena Tornero, Marta Barceló...). També es pot observar com el perfil de l'autoria ha anat variant, amb el pas del literat als professionals vinculats al món de l'escena (amb trajectòries com a intèrprets i directors)

o al del guió. A nivell formal, no podem oblidar la presència, dins el llenguatge escènic, dels audiovisuals i de la tecnologia en general, o les propostes on la paraula és un element més en espectacles de caràcter multidisciplinari. Assistim, així mateix, a obres amb processos d'escriptura diversos, amb creació col·lectiva, escriptura a diverses mans o integrada en el procés de creació escènica. L'estatus ficcional de les obres, amb propostes de teatre documental o d'autoficció, mostra una evolució cap a una connexió major amb la «realitat».

En aquest increment de la dramaturgia, han jugat un paper destacat centres d'ensenyament com l'Institut del Teatre, l'Obrador de la Sala Beckett, l'Escola d'Art Dramàtic de les Balears o, en general, els tallers d'escriptura. També, hem tingut iniciatives de suport a l'autoria des del teatre públic, com el projecte T6 del Teatre Nacional de Catalunya o, recentment, el Laboratori *Insula Dramataria* i la base de dades *Dramatea* de l'Institut Valencià de Cultura. Comptem amb activitats com el Torneig de Dramaturgia que es porta a terme als tres territoris seguint el model iniciat al festival Temporada Alta. Així mateix, s'han esmerçat esforços per impulsar la projecció internacional, com ocorre amb *Catalandrama*. Evidentment, els premis,

sobretot si porten aparellada l'edició dels textos, juguen un paper rellevant en l'accés a la literatura dramàtica. Ara bé, no podem deixar de reconèixer la pèrdua de col·leccions històriques dedicades al teatre, tot i que seguim disposant, entre d'altres, de les col·leccions de Bromera, Arola, RE&MA 12, Comanegra o Lleonard Muntaner.

El protagonista oblidat

Sens dubte, la ubicació de l'art teatral, entre l'escena i la literatura, no ajuda a dotar d'un major protagonisme la lectura del teatre, un gènere que massa vegades no és tingut en consideració des del circuit literari, tant l'escolar com el general. L'edició teatral, així mateix, és habitualment desatesa des de la crítica literària, la qual cosa no facilita la visibilització de l'autoria ni tampoc la normalització de la lectura de teatre. Així doncs, tenim el gran repte d'acostar al públic els nostres autors i autores, i no només des dels escenaris sinó també des del paper o les pantalles.



Teatre que *enjogassa*

Isabel Marcillas Piquer
Universitat d'Alacant

Del creador de les emblemàtiques *Mandíbula afilada* (1998), *Besos* (1999) o *M'esperaràs* (2013) –Carles Alberola–, *Perquè t'estime, que si no...* presenta, en forma de comèdia agredolça, la història d'una parella en tres moments de la seua vida, als 30, als 50 i als 70 anys. D'aquesta manera, i a través de diàlegs àgils revestits d'humor, el dramaturg ens convida a reflexionar sobre el pas del temps com una realitat implacable que, en contrapartida, permet aflorar la cara més sensible i tendra de les relacions humanes. Reconegut com el Woody Allen de la dramàturgia valenciana, Alberola imprimeix als seus textos un segell propi en què el dinamisme es combina, de forma mestra, amb la quotidianitat d'uns personatges que podríem ser, per què no, nosaltres mateixos.

L'increïble assassinat d'Ausiàs March és el títol de l'obra escrita a quatre mans per Anna Marí i Daniel Tormo, amb introducció de Rodolf Sirera. Creada per CRIT Teatre, Companyia de Recerca i Innovació Teatral, va ser estrenada el 22 de març de l'any 2019, a la Sala Russafa de València, i produïda pel Teatre Escalante i la

Diputació de la mateixa ciutat. L'obra naix amb una clara voluntat pedagògica que busca aproximar als més joves el llegat literari del poeta de Gandia a través d'una trama en forma de *thriller*. March torna del passat per revisar algunes de les reescriptures que es fan dels seus versos, en incloure'ls en lletres de cançons actuals que en reformulen el sentit. Tot i que el text és adreçat a un públic eminentment jove, les reflexions que s'hi proposen no són en absolut superficials: el procés de creació artística, els drets de la propietat intel·lectual, la pervivència dels textos a través del temps... Tot això amanit amb la intriga que pot oferir l'assetjament, mitjançant cartes i correus electrònics, a la cantant Lucrècia perquè canvie les lletres d'algunes de les seues cançons.

La de Queralt Riera –actriu, dramaturga i directora teatral– és una d'aquelles veus que promet un recorregut llarg, ple de sorpreses per al públic lector o espectador. *De dol* en resulta un bon exemple. Monòleg en un acte de catorze escenes, és una peça teatral amb una clara vocació d'inclusió de gènere, ja que consta de dues parts pràcticament iguals, aptes per a ser protagonitzades tant per un home com per

una dona, *cis* o *queer*, que poden adoptar les veus d'Ofèlia o de Hamlet. Peça intimista, reflecteix amb encert les pors i els complexos de l'edat adulta basats en els traumes de la infantesa, en aquest cas ocasionats pel fet d'haver patit una violació. Les ferides que generen en la carn pròpia les conductes vergonyants dels altres són les causants del dol que travessa l'obra. Al mateix temps, guarnint-la de tocs de cinisme, l'autora es permet reflectir una societat materialista on preparar-se un *spritz* o mantenir els rituals és el que compta.

Per últim, podem afirmar que llegir Manuel Molins és sempre una aposta sòlida tenint en compte, si més no, que els seus treballs, invariablement, són un referent de qualitat literària. En aquest cas, el dramaturg presenta una versió de la darrera obra d'Anton P. Txèkhov, *El jardí dels cirerers*, que cerca mantenir el to original de les intencions amb què va ser escrita. La peça, estructurada en quatre actes i tretze escenes, conta la història d'una família aristòcrata russa que ha de vendre la finca familiar per poder fer front als deutes. En aquest sentit, dos temes de caràcter universal vertebren l'obra, el poder dels diners i l'amor.

'Perquè t'estime...
que si no'

Carles Alberola
Bromera, 2020

'L'increïble assassinat d'Ausiàs March'

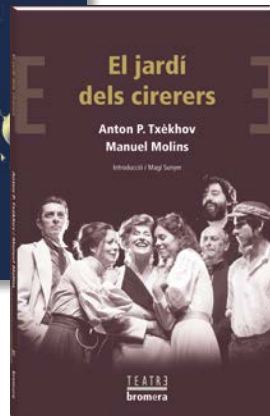
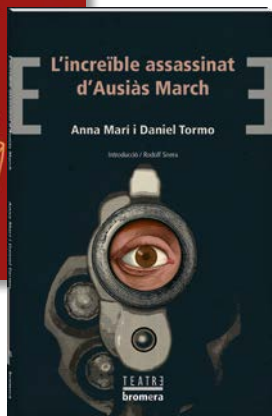
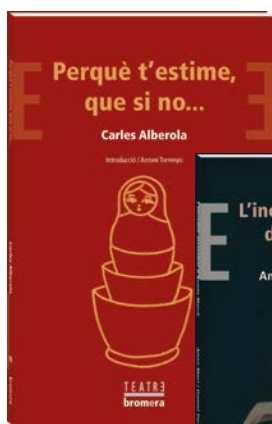
Anna Marí i Daniel Tormo
Bromera, 2020

'De dol'

Queralt Riera
Bromera, 2020

'El jardí dels cirerers'

Anton P. Txèkhov / Manuel Molins
Bromera, 2020



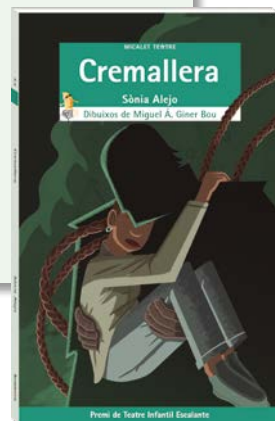
Teatre a la vista!

'Teatre amb minúscules'

Teresa Broseta
Bromera, 2020

'Cremallera'

Sònia Alejo
Bromera, 2020



Vicent Aleixandre Lluch

Indubtablement, és emocionant i engrescador veure com un projecte va creixent, prenent entitat i consolidant-se. Aquest és el cas de la col·lecció «Micalet Teatre», que aquesta primavera continuarà engrandint-se amb la publicació de dues novetats: *Cremallera*, de Sònia Alejo, i *Teatre amb minúscules*, de Teresa Broseta. Es tracta d'obres adreçades a un receptor que pertany a diferents franges d'edat – jove, en el cas de la primera, i infantil, en la segona. Ambdues poden convertir-se en bons incentius per a despertar, amb el temps, l'interès en les noves generacions pel món de la dramàtúrgia i l'espectacle teatral. No se sap mai...

Cremallera: fusió del llenguatge audiovisual amb el món teatral

Aïllades en un camp de refugiats a França, coneixerem Sara, Lina i Hala –tres xiquetes de dèsset, dotze i deu anys– marcades per unes experiències vitals complicades. Després d'afrontar-les, i amb unes expectatives no massa encoratjadores pel seu futur immediat, troben protecció les unes en les altres. Així doncs, conduïdes a una imposada separació familiar, l'esperit comú de supervivència les unirà per seguir endavant i madurar. A poc a poc, cadascuna esdevindrà tan necessària per a les altres com ho són les dents que formen la cremallera de la tenda que les aixopluga.

L'obra recorre a elements propis del llenguatge audiovisual per a construir i guiar el receptor i bastir un món on la

senzillesa dels detalls justament enriqueix el discurs. Marcat per notables dosis de poèticitat, l'autora incideix en el valor de la paraula com a motor de suggestió i d'evocació. Es construeix, així, un món on, sense necessitat de recórrer explícitament a la cruesa d'unes circumstàncies adverses, s'aconsegueix una transmissió emocional i simbòlica major.

Sens dubte, aquest text –Premi de Teatre Escalante 2018 i primera incursió d'Alejo al teatre infantil i adolescent– és un puntal sòlid per a contribuir a la sensibilització i al desenvolupament emocional d'un receptor envers un tema malauradament actual.

Teatre amb minúscules: imaginació, humor i píndoles per a la reflexió

Què poden tindre en comú un ànec que no veu un bou a tres passes, una estrella present al cel en ple dia que conversa amb el sol, o una palmera al mig del desert que tracta assumptes hidrogràfics amb el vent? D'entrada, semblen peces d'un trencaclosques bastant difícil de resoldre. La cosa es complica si, a més, hi sumem un banyista despistat, una sirena entremalada o un drac preocupat per no haver fet cap cosa extraordinària, i així fins a arribar a més d'una vintena de personatges!

Tanmateix, la resposta és ben fàcil: la imaginació i la creativitat de Teresa Broseta. De la seua mà trobem dotze peces teatrals breus amb un ventall ben divers d'éssers que pertanyen tant al món de la natura, com al de l'imaginari literari fantàstic i meravellós, o a la nostra realitat més immediata. Mitjançant unes històries car-

regades d'humor, l'escriptora mostra una gran habilitat i agilitat expressives alhora que l'enginy necessari per a proporcionar-nos xicotetes dosis concentrades de seny per a la reflexió.

A partir d'una diversa gamma de situacions, l'autora d'obres de teatre infantil, com ara *No puges a l'andana* –Premi de Teatre Infantil Xaro Vidal-Ciutat de Carcaixent 2007– *Relotge de cucut* o *Pintura fresca*, fomenta la importància de treballar colze a colze per ser capaç de resoldre qualsevol problema. Es tracta d'un engranatge fet amb precisió, amb el qual xiquetes i xiquets trobaran una font important per a passar-ho d'allò més bé i créixer interiorment.



Il·lustració: Miguel Ángel Giner Bou

Implica't amb VilaWeb

0,16[€]

preu del diari d'avui

vull pagar / no vull pagar

**Perquè el futur de la premsa ja no es juga
al paper, sinó a les pantalles**

**Perquè el futur del país vol mitjans
més independents, forts i participatius**

Apunta-t'hi!

+VilaWeb

www.mesvilaweb.cat / suport@mesvilaweb.cat

Al gust d'*Isabel*

Gonçal López-Pampló

Director literari de Bromera

Jo no havia d'escriure aquest article. No l'hauria volgut escriure mai. I, a més a més, no estava previst. En aquest número de *L'illa* havíem de publicar una entrevista amb Isabel-Clara Simó, en la qual faríem un repàs de la seua trajectòria i parlariem sobre *El teu gust*. Sabíem que teníem el temps en contra i, per això, havíem decidit avançar la novetat de setembre a març. El seu estat de salut va empitjorar durant el mes de desembre, però pensàvem que Isabel encara veuria el llibre. Encara més, pensàvem que podríem compartir amb ella impressions i traslladar-les a aquestes pàgines, ni que fora en un format diferent al de l'entrevista clàssica. Pensàvem que ens deixaria escrites unes paraules sobre una de les seues obres més personals i arriscades. Que les podríem llegir, en nom seu, en les presentacions. Amb una ambició ingènua, pròpia d'un Faust orgullós i insaciable, tan sols demanàvem una miqueta més de temps per a fer-ho possible. Però no ha sigut així, i ara em veig obligat a escriure aquestes línies, apresades però necessàries, trasbalsat encara per la mort de l'autora i sobrepasat per les expectatives que ha generat aquesta novel·la inèdita. Les presentacions han

esdevingut homenatges i la notícia de la seua desaparició es va lligar, inevitablement, a la publicació d'*El teu gust*.

Isabel-Clara Simó em va confiar el manuscrit de l'obra l'estiu de 2019. Era la seua darrera novel·la i feia temps que hi treballava. No sé en quin moment ho devia assumir, però és evident que *El teu gust* s'havia convertit en un adeu. Durant els mesos següents, Isabel i jo en vam parlar molt. Em va preguntar si el títol m'agradava. Sí, i tant, sempre m'ha agradat. Jo li vaig preguntar per què la protagonista

«És una novel·la pòstuma, però no inacabada. És, exactament, la novel·la que Isabel-Clara Simó desitjava com a comiat.»

—que al seu torn és la narradora— no té nom, però ella no m'ho va voler explicar. Li vaig expressar uns quants dubtes sobre el temps de la història, cosa que ens va dur a un debat intens i a la reescriptura d'uns quants fragments. No coincidíem en tot, ni de bon tros. Per això, vam discutir, com discuteixen sovint els personatges de la novel·la, contrastant punts de vis-

ta, lluitant amb les paraules i les idees, amb afecte i diversió. A pesar del teló de fons de la malaltia, ens ho passàrem bé. Ja s'ha publicat als mitjans: tinc la sensació que el procés d'edició va ser més obert, transparent i irònic que de costum. Isabel no va poder revisar les galeres, però tots els retocs, fins al l'últim detall, estaven pactats amb ella. És una novel·la pòstuma, però no inacabada. És, exactament, la novel·la que Isabel-Clara Simó desitjava com a comiat.

Durant aquest mig any de treball editorial, sempre ens va ajudar i acompanyar Maru de Montserrat, de l'agència International Editors. Vull repetir ací el meu agraïment pel respecte i l'estima amb què ens va presentar el projecte i per com de fàcil ho ha fet tot, abans i després de la mort d'Isabel. També vull donar les gràcies a la seua família, en especial a les filles, Cristina i Diana, per la confiança en el nostre treball a l'hora de tenir cura de l'obra. I vull subratllar la professionalitat d'Elisa Ancori, autora de la il·lustració de coberta, i de tot l'equip d'Edicions Bromera, amb qui Isabel tenia una llarga relació de treball i amistat.

Vull pensar que ho hem sabut fer bé i que el resultat s'ajusta a tot allò que havíem previst amb l'autora. *El teu gust* és una obra clau en la seua trajectòria: és un tancament



'El teu gust'
Isabel-Clara Simó
Bromera, 2020

i, al mateix temps, una apertura. És una novel·la que ens aboca, brutalment, als dos grans temes de la història de la literatura: l'amor i la mort. Un amor immens, que fa perdre el cap, literalment. Un amor sentimental i sexual, que transcendeix l'edat i el gènere. La protagonista s'enamora de diferents homes, però el seu gran amor és una dona, Roser. A banda, el llibre parla d'unes altres preferències, d'unes altres formes d'amor: el gust estètic, el gust literari, el gust musical. Uns gustos, uns amors, que

realitat, els secrets del llibre són uns altres. Els de l'autora, ni els sabíem ni els sabrem. Però tant fa. Els secrets que importen, de veres, són aquells que s'obrin –que es descloen– a les mans de les lectores i dels lectors. Hi ha una esfera íntima, única i intransferible, que pertany a la relació entre el llibre i cada persona que el llig. La nostra tasca, com a editorial, era garantir les condicions òptimes per a assegurar aquesta relació. Com deia, espere haver-ho fet bé: al gust d'Isabel, si més no.

«A pesar del teló de fons
de la malaltia, ens ho
passàrem bé.»

ens lliguen a la vida i, alhora, ens fan més lleugera o suportable –desitjable, fins i tot– la idea de la mort, que també és una altra forma de perdre el cap. Isabel em va insistir molt en la imatge de la decapitació, la qual té una importància especial en un dels capítols clau del llibre, que recrea la seqüència final del migmetratge *Toby Dammit* de Federico Fellini (inspirat en un relat d'Edgar Allan Poe), on el protagonista també es talla el cap.

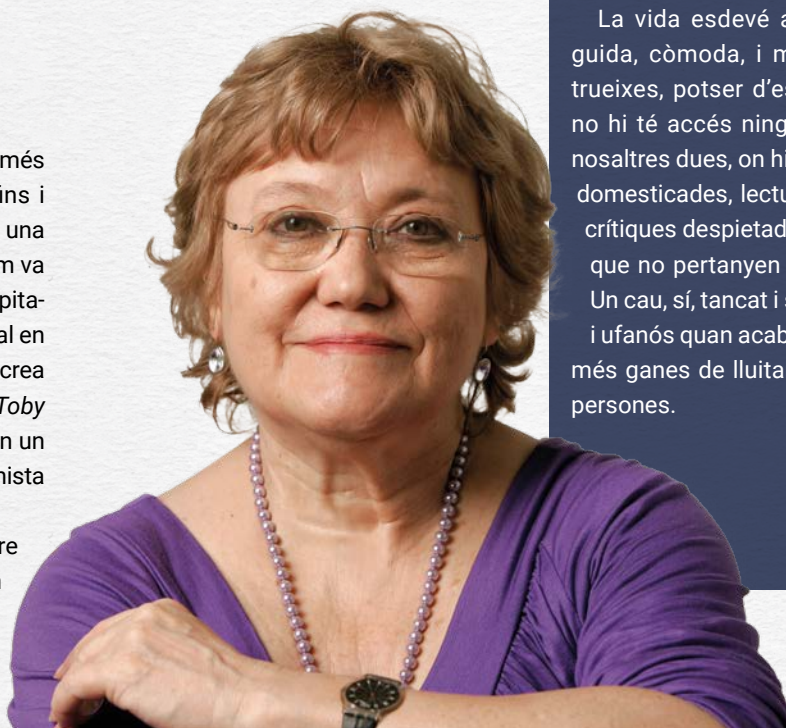
No he desvelat cap secret del llibre dient això. No he fet cap *spoiler*. En

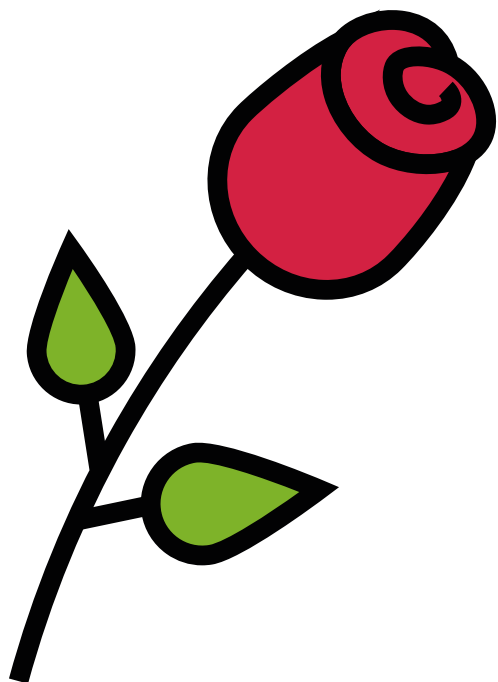
Totes les coses tenen fi? O és només el desig que repta, com una serp per les cames, i després desapareix rere un arbust que no sabies que existia? El desig, a mesura que l'alimentes, va minvant. Per fort que sigui. Per més astuta que et facis i et vulguis enganyar espaiant les trobades. No: se'n va. Apareix de tant en tant, però aquell ardor, aquella necessitat física, no tornarà mai més i tu hauràs perdut el tresor més preuat de la vida. De la biològica almenys. I també de la psicològica.

Desapareix i, el seu lloc, l'ocupa una amistat que sembla perenne, perquè us ho sabeu tot, l'una de l'altra. I sabeu interpretar els silencis i els murmurs, els moviments del cos i una ranera estúpida que es posa en la conversa. Per tant, és agradabilíssim xerrar, de foteses o de coses nobles i enlairades. És aquella comoditat, com el coixí i la flassada del llit, quan t'acotxes morteta de son (havent pres la teva maleïda pastilla, que ha esdevingut més imprescindible que els somnis i que els deures, que les ganes de riure i que les ganes de plorar).

És la més confortable de les amistats. Sí, de tant en tant ve una carícia i brolla la imatge fugissera d'aquell ardor encès que abans teníeu, però després queda el comentari i sentir-te duplicada, i saps que estàs acompanyada en aquella profunda soledat amb què naixem i amb què morim.

La vida esdevé agradable i llanguida, còmoda, i més quan construeixes, potser d'esma, un cau on no hi té accés ningú, només per a nosaltres dues, on hi caben lascíviues domesticades, lectures fugisseres i crítiques despietades dels infeliços que no pertanyen al vostre regne. Un cau, sí, tancat i segur, agradable i ufanós quan acaba el dia i no tens més ganes de lluitar, contra coses i persones.





AQUEST SANT JORDI, MÉSLLLLLIBRES

MÉSLLLLLIBRES

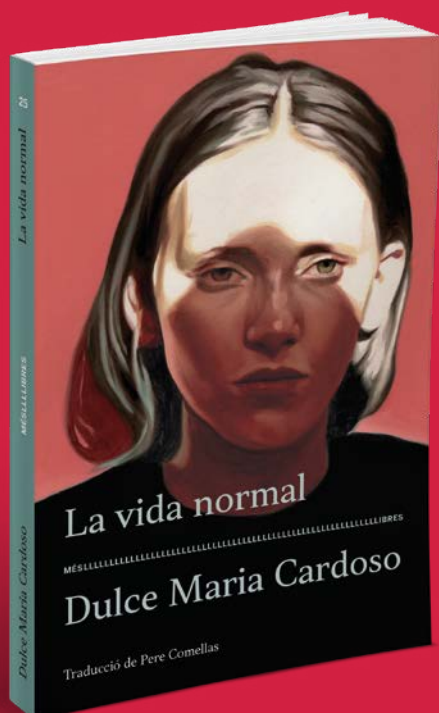
mesllibres.cat

f @mesllibres

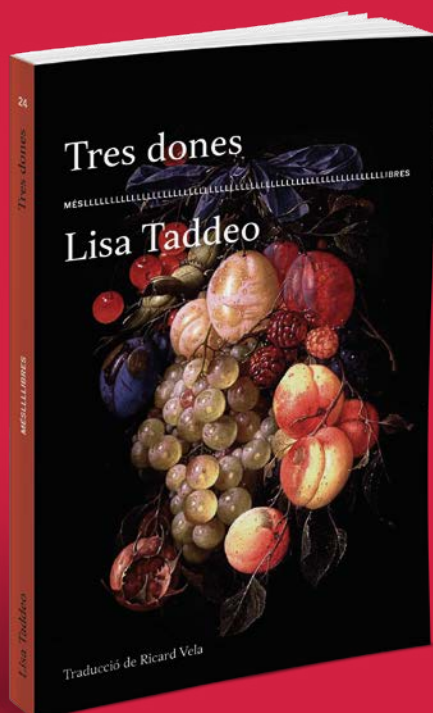
t @mes_llibres

mesllibresed

Número 1 en la llista
del *New York Times*



«Una mena de Madame Bovary que decideix prendre les regnes de la seva via i experimenta una traïció matrimonial en l'època de Tinder.»
Expresso



«Lisa Taddeo explora tres testimonis i les seves cicatrius i afectives, i sacseja la seva recerca d'anys fins a convertir-la en aquest llibre: una proesa híbrida de periodisme i narrativa, una denúncia immersiva sobre les males decisions preses sota els efectes del desig i l'enamorament». *Marta Orriols*

Error del sistema: quatre novetats *poètiques*

Pau Sanchis

En la literatura i en el cine de ciència-ficció, el robot que pensa per si mateix sol ser considerat un error del sistema. Pensem en Rutger Hauer, en *Blade Runner* de Ridley Scott i Philip K. Dick, o en l'*Home bicentinari* d'Isaac Asimov, per exemple. També Plató va expulsar els poetes de la República per ser elements distorsionadors. «Els poetes no havien anat a l'expedició perquè eren considerats un error del sistema», diu Joan Deusa en un dels poemes de *Camelot o la poesia social*, XIV Premi de Poesia Ibn Hafaja.

Camelot o la poesia social

Entre la irreverència i la passió, la ironia i un surrealisme revelador, Deusa desgrana el viatge iniciàtic d'un nou cavaller que parla amb les armes de la poesia (la llengua i el vers) ben esmolades per a encarar-se (i proclamar-ho) i posar el dit a la nafra d'alguns mals dels temps que corren i, també, de la poesia. No passa cada any que uns premis descobreixen una veu jove i realment colpidora, una veu que mossega. A *Camelot o la poesia social* hi ha alguns poemes memorables i una pulsio distorsionada; es pot creuar el paradís «sense escriure / cap poema», perquè és amb els dimonis que es lliura la batalla.

Veus

La veu enrogallada de Billie Holiday, la mística de Teresa de Jesús o la poesia d'Anna Akhmatova, Wislawa Szymborska o Emily Dickinson són algunes de les *Veus* que invoca i assumeix Imma López Pavia. Veus de dones que han buscat una habitació pròpia i han alçat la veu, sovint contra tot pronòstic, per dir la seua, pagant moltes ve-

gades un preu elevadíssim per enfrontar-se al sistema. A partir del diàleg amb artistes i personatges mitològics, la poeta ens ofereix un tractat sobre el paper de la dona en l'art, la literatura i la societat –atenció a la «Trilogia del matrimoni!»– i, també, un retrat dels dolors que infecten el nostre món. Una poesia directa i clara que aconsegueix fer-nos escoltar les veus pròximes de «les germanes, les bruixes, les estranyes, les psicòpates. Estrangeres sempre».

Cerimònia del te

Cerimònia del te, de Cristina Àlvarez, és un llibre que «agradarà al lector exigent i crític, amant de la bona poesia», assenyala el poeta Jordi Pàmias en el pròleg que l'encapçala. L'autora, que demostra un domini àgil tant de formes mètriques tancades (sonets i sextines, per exemple), com d'altres més obertes, ens serveix una poesia delicada i profunda, culta i intimista, compromesa i evocadora. Un te servit amb la cerimònia escaient, que ens convida a la conversa reposada, mentre ens calfa per dins amb la seua «dolça meditació»; o un colp de puny sobre la realitat col·lectiva, amb poemes carregats de compromís cívic, com els de la secció «Memòria del groc»; o una evocació enyorada dels éssers estimats en la secció «L'última platja». En definitiva, tal com diu el prologuista, es tracta d'un llibre complex tant formalment, com vitalment. Una delícia.

Versos oceànics

De quins oceans interiors beuen els versos?, sembla preguntar-se Francesc Mompó en *Versos oceànics*, un llibre riquíssim d'imatges que naveguen per espais nocturns i noctàmbuls. Amb tres citacions inicials dels pilars de la poesia francesa,

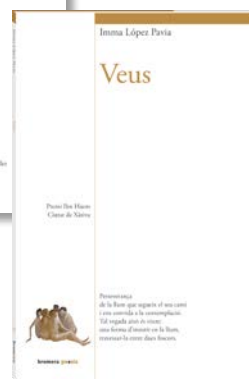
Yves Bonnefoy, Lautréamont i Charles Baudelaire, el poeta, sense deixar de ser el *flâneur* acostumat, és ara el navegant d'un vaixell de paper que solca els oceans de sang i paraules. Els poemes d'aquest llibre, breus i trepidants, tenen la capacitat de suggerir una estranya tensió entre el món de fora i el de dins, entre les paraules i les passions, entre la matèria i la llum, sovint en un vagareig oníric amb regust a ginebra.



'Camelot o la poesia social'

Joan Deusa
Bromera, 2020

'Veus' Imma López Pavia Bromera, 2020



'Cerimònia del te' Cristina Àlvarez Roig Bromera, 2020

'Versos oceànics' Francesc Mompó Bromera, 2020



Vides de *novel·la*: quan la realitat supera la ficció

**'El jove Enric Valor:
una vida de novel·la'**
Francesc Gisbert
Bromera, 2020

'La cançó del mag Merlí'
Ivan Carbonell
Bromera, 2020



Mariló Àlvarez

La dictadura franquista va suposar, entre moltes altres coses, un colp dur per a la cultura valenciana i, sobretot, per a la cultura en valencià. Cada obra literària havia de passar el filtre de la censura abans de poder publicar-se, i molts autors de l'època van ser incapaços d'esquivar aquest entrebanc. Així i tot, no és difícil trobar exemples d'intel·lectuals que van saber mantindre el seu activisme per la nostra llengua a l'ombra de la dictadura.

L'homenot de Castalla

Quan parlem d'activisme valencianista en el franquisme, sens dubte ens ve al cap la figura d'Enric Valor, un dels autors valencians més reconeguts i influents del segle xx. Gramàtic acurat i un dels principals promotors de l'estandardització del valencià, Valor va passar a la història de la nostra literatura gràcies a la tasca de recopilació de rondalles arreu del País Valencià. En el vintè aniversari de la seua mort, l'editorial Bromera en commemora la figura amb la publicació d'*El jove Enric Valor. Una vida de novel·la*.

L'obra, que ens arriba de la mà d'un escriptor tan reconegut com Francesc Gisbert, ha sigut guardonada amb el Premi Antoni Bru d'Elx i s'atreveix a novel·lar la biografia de l'autor de Castalla. Amb la prosa fluida i propera que caracteritza Gisbert, i amb una documentació exhaus-

«La novel·la reivindica la joventut compromesa, valenta i dinàmica en la figura d'un dels símbols de la recuperació lingüística i identitària dels valencians.»

tiva i precisa, el text reivindica la joventut compromesa, valenta i dinàmica en la figura d'un dels símbols de la recuperació lingüística i identitària dels valencians. Des de la seua infantesa al poble fins a la seua joventut de compromís polític, passant per la seua estada a la presó Model de València, descobrirem el costat més íntim i apassionant de l'autor de les *Rondalles valencianes*, la vida del qual va estar marcada per les vicissituds de tota

una generació: la II República, la guerra, la dictadura i la democràcia.

Present i passat units per una llegenda

Tanmateix, *El jove Enric Valor* no és l'única novetat literària d'aquesta primavera que ret homenatge a l'activisme dels intel·lectuals valencians durant la dictadura franquista. Així, Ivan Carbonell presenta *La cançó del mag Merlí*, Premi Isabel de Villena de Narrativa, una novel·la que ens parla de la passió d'escriure i de llegir a través de diferents trames ubicades, d'una banda, en l'actualitat i, de l'altra, en els anys cinquanta del segle passat.

Barrejant fantasia i ficció, llegenda i realitat, la novel·la desgrana la història d'un poemari del qual només es va publicar un sol exemplar. L'obra, de fet, la podria haver escrit una persona vinculada a figures com Vicent Andrés Estellés o Joan Fuster, un enigmàtic personatge que es feia anomenar *Merlí*. El protagonista d'aquesta història, Evian, iniciarà una singular recerca per a tractar d'esbrinar qui és realment el misteriós escriptor. El camí es desenvoluparà entre el present i el passat i desembocarà, inesperadament, en la tomba del mag Merlí mateix.

Per què ens agrada *llegir*?

Irene Rodrigo

Com a lectora, no necessite que vingi ningú a preguntar-me per què m'agrada llegir: ja em faig la pregunta jo sola. Com que, gràcies a l'afició dels pares, vaig créixer envoltada de llibres, tinc la sensació que el gust per la lectura no va ser adquirit: senzillament, sempre hi ha estat. Potser perquè no hi ha hagut un procés d'aprenentatge conscient, d'aclimatació al gust pels llibres, em costa identificar-me amb les raons que se solen argüir quan parlem de per què ens agrada llegir (o per què hauria d'agradar-nos). Fins ara, la meua conclusió inevitable, després d'intents de teories que no em convencien gens, acabava sent: m'agrada llegir, i prou! Ara, per fi, he identificat algunes raons que descriuen la meua vivència com a lectora. Ha sigut gràcies a *Ars libris*, el cant d'amor als llibres en forma d'assaig amb què Juli Capilla va guanyar l'últim Premi d'Assaig Mancomunitat de la Ribera que atorga Bromera.

Estimar els llibres

Ars libris és un compendi de raons per a estimar els llibres. Les persones que ja estimen la lectura s'hi voran reflectides –gustos, manies, dèries– i es retrobaran amb noms d'autors, editors, llibreters i tota mena de lletraferits de les terres de parla catalana (i també d'altres terres) que han deixat una empremta més o menys visible, més o menys duradora –sovint, la que els han permès certs poders inassolibles des de la pàgina– al nostre imaginari. Els qui –de moment, sempre de moment!– continuen sentint-se intimitats pels llibres trobaran tot un catàleg onomàstic a través del qual s'acostaran a la rica cultura literària de la nostra terra, i

que, com demostra Juli Capilla, no només és accessible a través del llibre tradicional, sinó també de la música, de les relacions personals, de l'escola o dels mitjans de comunicació. Qualsevol mètode d'entrada és vàlid, i no només això: també és necessari, forma part d'un laberint esguitat de portes, unes més atractives per a uns, d'altres irresistibles per a uns altres, però totes disposades a donar recer indefinidament al nouvingut que s'apropa a la lectura per a quedar-s'hi.

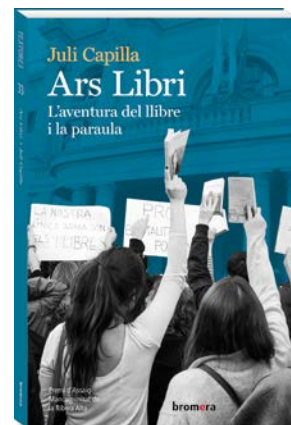
«Cada petit assaig del llibre
és una porta d'entrada més
al món de la lectura.»

Una radiografia necessària

És un goig ser partícip, a través d'*Ars libris*, del dibuix que fa d'aquest laberint Juli Capilla. Cada petit assaig del llibre és una porta d'entrada més al món de la lectura. Hi ha la lloa a la paraula i als inicis de la publicació; les societats literàries que fructifiquen incansablement al País Valencià i que funcionen com a corretges de transmissió d'un patrimoni cultural que d'altra manera llanguiria, les llibreries i els seus llibreters, la música cantada en català, les biblioteques, els autors i autores que entren la llengua quan les fronteres dels territoris catalanoparlants ja s'han deixat enrere; i hi ha, finalment, el testimoni d'un autor, el d'aquest llibre, que va aprendre a estimar la llengua quan ja n'havia adoptat una altra com a primària, i que prioritza la nova en tots els àmbits –en la parla, en

l'escriptura, en la lectura– amb convenciment i un amor difícil d'explicar, però que troba les seues raons en *Ars libris* igual que ho fa la pregunta *per què ens agrada llegir*?

Pel que fa a aquesta pregunta, podem viure sense respondre-la. Tanmateix, crec que els lectors acostumem a voler respostes. I, igual que ens aproximem a un llibre amb curiositat, també la sentim a l'hora de definir les nostres raons i motivacions envers qualsevol activitat que ens apassione. Amb *Ars libris* les portes cap a eixes raons s'obren perquè les puguem comprendre millor i, també, perquè les puguem compartir amb els altres.



'Ars Libri'
Juli Capilla
Bromera, 2020



© Pere Fuster

L'educació sexual

una eina d'apoderament
que cal reivindicar



'Geografia davall del melic'

Valentín Coronel
Bromera, 2020

Rosa Mengual

No saps què respondre als adolescents quan et pregunten sobre sexualitat? Acaba amb la desinformació sexual amb la lectura del llibre *Geografia davall del melic*, una nova publicació de Bromera sobre sexualitat escrita per a informar sense tabús, a partir de dubtes reals... i amb molt d'humor!

En un moment de la història en què hi ha de tot –youtubers, influencers i amistats canalles– resulta sorprenent la desinformació sexual que existeix entre la gent. *Geografia davall del melic* és un llibre sobre sexualitat que s'endinsa en els territoris propers de la geografia més divertida i menys estudiada, la que abasta tota la pell i arriba més enllà del melic, amb els seus territoris i peatges propis. I tu, t'atreveixes a explorar-la?

Facilitar consells i informar sense laments, sense misticisme ni tabús, a partir de dubtes reals, és l'objectiu del llibre *Geografia davall del melic*. Escrit amb estil directe, irònic i replet d'anècdotes divertides, convida el lector a aprofundir en la seua pròpia sexualitat. Escrit per Valentín Coronel (autor del llibre *Los polar se'n va anar a la platja. Ecologia per a animals despiatats*), aquest nou títol de la col·lecció «L'Opinió Divergent» convida als adolescents a preguntar, aprendre, relacionar-se, equivocar-se, rectificar..., en definitiva, els anima a viure i a explorar el món que hi ha davall del seu melic mateix.

Paciència amb l'adolescència

És cert, l'adolescència pot arribar a ser un autèntic suplici. Tants canvis hormonals junts, molta més pressió social, missatges contradictoris... (Ara eres gran! Ara eres massa jove per a fer això! Diverteix-te! Estudia! Ix! No isques! Parla! Calla!).

L'adolescència també és el moment dels primers besos, de les primeres grans amistats... és un moment bonic de descobriments. Però, com volem que els joves canvien si reben la mateixa informació una i altra vegada?

Els adults afrontem els canvis dels adolescents tan perduts com ells, i no sabem molt bé com tractar-los perquè se'ns oblida com va ser de complicada aquella etapa. Relaxa't i lleva't pressions. Tens tota una vida per davant per a ser un adult avorrit.

Amb aquestes i altres anècdotes, l'autor de *Geografia davall del melic*, ens presenta una nova manera d'informar als joves (i no tan joves) d'una manera propera, irreverent i molt divertida.

Una nova manera d'informar

Amb els anys, s'ha anat perdent la por a parlar del cos i de les nostres necessitats físiques; hem trencat molts tabús, s'ha anat desmitificant el tema, però l'essència continua sent la mateixa, i encara ens queda molt de camí per aprendre a tenir una consciència sexual més saludable. Hem d'acabar amb els tabús, la vergonya i la desinformació, i és a través de l'educació que es poden fer tots aquests canvis i trencar amb l'herència generacional.

La classificació i l'ordre dels capítols, l'originalitat dels títols i dels eslògans de cada apartat, les paraules destacades més significatives, l'atrevida i moderna

maquetació, així com les carismàtiques i alhora divertides il·lustracions de Cristina Picazo són alguns dels aspectes a destacar de la publicació. Detalls que fan que el llibre resulte atractiu i diferent a la resta de llibres publicats sobre educació sexual per a joves. Hi trobarem un munt de consells que, explicats de manera divertida, desenfadada i, de vegades, gamberra, guiaran el lector més jove pel món de la sexologia.

Al final, trobarem un glossari en ordre alfabètic amb les definicions de les paraules destacades, així com també, d'altres accepcions que poden servir d'ajuda per a ampliar coneixements sobre el tema.

En definitiva, *Geografia davall del melic* és un llibre de sexologia, assequible per a tots els gustos, que cal llegir i compartir, especialment amb els nostres joves, si volem acabar amb la desinformació sexual actual.



Il·lustració: Cristina Picazo

No totes les *pilotes* són redones

Clara Vidal

Aquesta és una de les poderoses frases que Gemma diu a Olívia, i també el títol del primer capítol de *Canviem les regles*, un llibre que ens convida a reflexionar sobre l'assetjament escolar, la diversitat familiar, la tolerància per allò diferent, la integració social, el respecte i la immigració, entre d'altres. Però, sobretot, ens convida a pensar des de l'esperança, la confiança i l'optimisme.

Canviem les regles materialitza el títol en les seues pàgines i en la seua pròpia estructura. De fet, el llibre es divideix en dues grans parts. En la primera, Teresa Broseta

ens conta la història d'Olívia, un personatge de ficció que fa front a l'assetjament gràcies a un esport integrador com el rugbi. En els entrenaments, coneixerà les dures històries d'altres xiques i com han sabut fer front als reptes que els ha posat la vida. Així, Teresa Broseta va presentant-nos a Gemma, Gabriela, Mireia, Lola, Candela i Míriam mentre basteix la història d'Olívia. En la segona part, ens trobem amb les reflexions que Patricia Campos escriu a la protagonista, càlides, profundes i molt personals, que naixen de les experiències pròpies i ens acosten a aquesta dona tan increïble.

'Canviem les regles'

Patricia Campos
Teresa Broseta
Bromera, 2020



Ara et toca a tu, lector i lectora, posar en pràctica això de canviar les regles. Et convida a fer-ho amb la lectura d'aquest llibre que, en realitat, són molts llibres alhora. Per què llegir el segon capítol després del primer i el quart després del tercer? A les teues mans està decidir com el llegiràs: pots triar llegir els 20 capítols bé d'una tirada o bé de forma desordenada, intercalant-ne un de la narració amb la seua reflexió. Com també està en les teues mans decidir com actuaràs davant les diferències, perquè, ja ho saps, no totes les pilotes són redones.

www.lacomarcal.com

la Comarcal
la nostra escola

#TransformacióEducativa

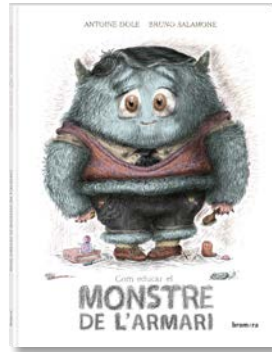
Més de 45 anys d'ensenyament en valencià

'Com educar el monstre de l'armari'

Antoine Dole i
Bruno Salamone
Bromera, 2020

'Jordi i el drac'

Aron Dijkstra
Bromera, 2020



L'altra cara dels *monstres*

Lirios Jordà Bou

Des de temps immemorials, tant el cine com la literatura ha tractat els monstres com criatures espantoses i ferotges, com éssers horripilants que cal témer sobre totes les coses. Tant és així que hem acabat fent-los servir per a atemorir els xiquets que no se'n volen anar al llit. A mi, sincerament, això em sembla una autèntica injustícia.

Si penseu que m'he begut el seny, espereu a conèixer els nous àlbums d'Antoine Dole i Aron Dijkstra i entendreu el per què d'aquest amor sobtat per les feretes.

El primer dels autors, Antoine Dole, junt a l'il·lustrador Bruno Salamone, ens porta

la segona part d'*El monstre de l'armari* *existeix... i t'ho demostraré!*. En aquest nou volum anomenat *Com educar el monstre de l'armari*, el xiquet protagonista tractarà de fer del seu estimat monstre un "homenet" dret i fet. I no penseu que és cosa fàcil! Dole ens explica, amb la seua característica barreja d'humor i tendresa, la quantitat de feina que porta cuidar una criatura com aquesta: mantindre-la ben neta, vigilar-ne l'alimentació, ensenyar-li a parlar com cal (o com no cal)... tot un seguit de tasques d'allò més complicades que portaran més d'un maldecap al protagonista.

Aron Dijkstra, per la seua part, ens presenta amb el llibre *Jordi i el drac* una versió tendra i pacífica de la llegenda de Sant Jordi. Amb un llenguatge clar i senzill i un joc tipogràfic que convida a dramatitzar i a llegir en veu alta, ens conta la història d'un petit cavaller que somia amb combatre un drac de veritat però que, per a bé o per a mal, no es troba amb el monstre que esperava.

Feu-me cas i doneu una oportunitat a aquests monstres. Veureu com la pròxima vegada que sentiu la necessitat d'amençar un infant, pensareu en altres coses molt més esgarrifoses.



'El rossinyol i l'emperador'

'Cigroneta'

Hans Christian Andersen i
Quentin Gréban
Bromera, 2020

Al recer dels *clàssics*

Lirios Jordà Bou

Sovint, quan viatge a nous països i visite paratges desconeguts o visc noves experiències, m'envaeix una il·lusió i una energia que m'ompli de goig. Malgrat aquesta sensació de felicitat, però, en un raconet dins de mi s'amaga sempre el desig de tornar a l'escalfor de la llar, encara que siga només per uns dies, abans de tornar a l'aventura.

El mateix em passa amb la literatura infantil. M'encanta descobrir joies entre autores novells, gaudir dels grafismes més inusuals, riure amb les històries més desbaratades... però ai, quan em

retrobo amb un clàssic! Eixe viatge a la infantesa guanya a totes les travessies del món.

Si a vosaltres també vos passa, vos encantarà saber que Bromera ha barrejat la màgia de Hans Christian Andersen amb el talent de Quentin Gréban per oferir-nos dos àlbums imprescindibles: *El rossinyol i l'emperador* i *Cigroneta*.

De segur que aquestes faules vos han acompanyat més d'una nit abans d'anar a dormir, bé com a narradors, o bé com a oients. Però, per si de cas la vida moderna comença a passar-vos factura, vos refrescaré un poc la memòria:

D'una banda tenim la història d'un vell emperador que, cegat per la ignorància, confia en un artefacte mecànic per substituir l'encant d'un ésser viu. D'altra, hi ha el conte d'una xiqueta minúscula que viu tot un seguit d'aventures tractant de trobar el seu lloc al món. Aquests punts de partida ja ens conviden a llegir i rellegir, però si, a més, la inoblidable prosa d'Andersen es vist amb les delicades aquarel·les de Quentin Gréban, estem davant d'un llibre immillorable.

Si gaudiu revisitant els clàssics i sou amants de la il·lustració tradicional, apunteu bé aquestos títols perquè el bany de nostàlgia vos pagarà la pena.



Premi Blai Bellver de Narrativa

El mètode de composició

Miquel Àngel Vidal

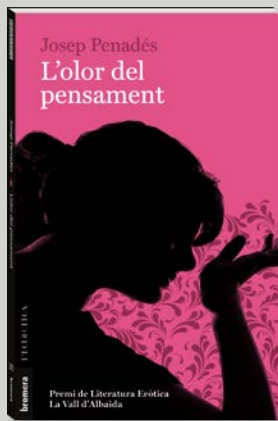
Col·l. «L'Eclèctica», 307

160 pàg. Bromera, 2020

El mètode de composició és una invitació a reflexionar sobre el procés de l'escriptura. Guardonada amb el Premi Blai Bellver de Xàtiva, constitueix un homenatge als grans mestres de la narrativa breu a través d'un recull de relats en què s'entrellacen diverses èpoques –des del segle XV fins a l'actualitat– i escenaris –de Mallorca a Nova York.

Es tracta d'un conjunt intel·ligent, irònic i original de deu narracions amb una estructura ben definida: la primera part consta de cinc contes sobre el procés creatiu i els escriptors, mentre que la segona està formada per cinc històries protagonitzades per personatges sacsejats per la vida i les adversitats: l'únic habitant d'una illa, un presidiari en la penitenciària de la fi del món, un escriptor de contes pornogràfics...

Miquel Àngel Vidal (Binissalem, 1962) és llicenciat en Filologia Hispànica i doctor en Filologia Catalana per la Universitat de les Illes Balears. Ha escrit guions per a la televisió i col·labora en diversos mitjans de comunicació. La seua obra ha estat mereixedora de premis com el Ciutat de Palma de Novel·la o el de Teatre Palanca i Roca. A Bromera, ha publicat *L'escriptora de best-sellers* i *La nit de glòria d'AM*.



Premi de Literatura Eròtica La Vall d'Albaida

L'olor del pensament

Josep Penadés

Col·l. «L'Eclèctica», 310

240 pàg. Bromera, 2020

Quatre relats amb nom de dona conformen *L'olor del pensament*, la darrera obra guardonada amb el Premi de Literatura Eròtica La Vall d'Albaida. Josep Penadés, l'autor, ja va ser distingit amb el mateix premi per *Deliri*, una obra del gènere amb pinzellades de novel·la negra i amb bona dosi d'humor.

Penadés va començar a conrear el gènere precisament amb *L'olor del pensament*. Ací, l'autor empra la narració curta per a reflexionar sobre l'autèntic sentit de la literatura eròtica. Els relats es presenten en clau marcadament femenina i estan articulats al voltant de Josep, un misteriós escriptor. Irma esdevindrà sense saber-ho la protagonista del primer conte, i serà també la còmplice d'aquest peculiar personatge que, després d'escriure la seua història, li proposa que llija i critique les altres narracions eròtiques en què està treballant. Ella acceptarà el joc i, al final de cada relat, Irma i Josep canviaran impressions i mantindran un diàleg irònic, ple de dobles sentits, en el qual analitzaran cada una de les aventures sexuals que s'hi expliquen. L'obra proposa també un joc, ara literari, sobre l'ofici d'escriptor i sobre els diferents elements que conformen la mateixa ficció que se'ns narra.



+14

Quan s'apague la llum

Joanjo Garcia

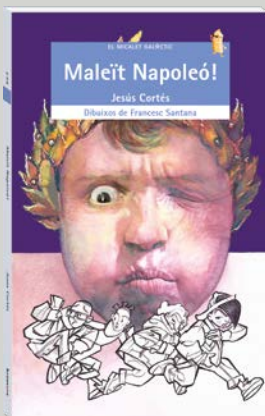
Col·l. «Espurna», 131

144 pàg. Bromera, 2020

És legítim que uns pocs decidisquen per molts? Aquest és el dilema que planteja la nova novel·la de Joanjo Garcia, que, en aquesta ocasió, s'adreça als joves per a parlar-los de l'ecologia, el canvi climàtic i la responsabilitat social.

Ricard desapareix en un misteriós accident aeri prop d'Islàndia, en un vol privat organitzat per la Fundació Orió. La seua germana Anna, recordant la insistència d'aquest respecte a l'emergència climàtica, empenirà un viatge a Islàndia per a conèixer la veritat sobre el que li ha passat a Ricard. A poc a poc, descobrirà que hi ha persones disposades a arribar molt lluny abans que s'apague del tot la llum de la humanitat. I haurà de decidir de quin costat està.

Joanjo Garcia és un dels escriptors més reconeguts del nostre panorama literari. L'any 2013 publicà la seua primera novel·la, *Quan caminàrem la nit*, que va ser guardonada amb el Premi Enric Valor de la Diputació d'Alacant. A aquesta, li han seguit *Aquell agost amb punt final*; *Tota la terra és de vidre*, guanyadora del Premi de Narrativa Antoni Bru; *El temps és mentida*, Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira i, més recentment, *Arribarà el dematí* i *Heidi, Lenin i altres amics*. Ara ens sorprèn amb aquesta novel·la necessària i oportuna.


+12

Maleït Napoleó

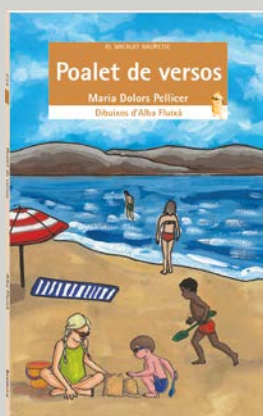
Jesús Cortés

Col·l. «El Micalet Galàtic», 238

152 pàg. Bromera, 2020

El prolífic Jesús Cortés recupera els coneguts personatges de l'èxit *L'ull de la mòmia*, Max, Manel i Diana, en aquesta aventura que té lloc ara a París. El professor Esteve, egipci ara ja jubilat, planeja endur-se la colla d'amics de viatge cultural a Londres, però una postal amb un criptograma que conté un missatge misteriós, convertirà l'excursió en una missió de rescat a la capital francesa durant un cap de setmana al·lucinant.

Una colla de malfactors pretén apoderar-se d'un valuós objecte que va pertànyer a Napoleó Bonaparte. El museu del Louvre està a punt d'exposar l'única fulla d'or que es conserva de la corona de l'lorer que Bonaparte va encarregar per la seua admiració pels emperadors romans. Però uns bandarres obliguen a un dels treballadors a substituir la vertadera per una falsa i segresten la seua filla per assegurar-se que ho farà. El professor Esteve no deixarà sol el seu amic en aquesta situació i planejarà com ajudar-lo ell i, clar, els tres joves que l'acompanyen. Els espera una sèrie de reptes increïbles per tal d'aconseguir-ho i això farà que el viatge siga inoblidable. Aventura, humor i intriga es barregen en aquest nou lliurament de les aventures del professor i els tres joves.


+8

Poalet de versos

M. Dolors Pellicer

Col·l. «El Micalet Galàtic», 239

64 pàg. Bromera, 2020

En *Poalet de versos* Maria Dolors Pellicer ens presenta un conjunt de poemes dedicats a les vacances vora mar, escrits des de la perspectiva d'una persona adulta que recorda la seua infantesa. Un poemari que evoca la felicitat dels xiquets i les xiquetes durant les llargues jornades d'estiu i que uneix el record dels majors amb les vivències actuals de les generacions més joves.

«De la infantesa, m'agrada recordar l'estiu i el mar». Així comença aquest recull, que tracta valors com el paisatge, l'ecologia, l'amistat o la família. Contemplar la lluna, banyar-se a la mar, fer collars amb petxines, menjar meló i passar les nits a la fresca són alguns dels costums que la poetessa rememora amb més estima de quan estiujava a la platja.

Les il·lustracions d'Alba Fluixà conformen, amb fidelitat i originalitat, un mosaic d'escenes quotidianes, objectes, animals i éssers fantàstics que l'autora associa amb la temporada estival. Un llibre divertit per als més menuts que emocionarà, també, els adults.

Qui la rima l'endevina, *La selva en vers*, *Versos diversos* o *Poemes amb llum de lluna* són alguns dels poemaris per a xiquetes i xiquets que Pellicer ha publicat en la col·lecció «El Micalet Galàtic» de Bromera.


+6

El conte de la cartera

Anna Manso

Col·l. «El Micalet Galàtic», 236

64 pàg. Bromera, 2020

L'escriptora i guionista Anna Manso proposa en *El conte de la cartera* una reflexió sobre la necessitat de replantejar-se allò establert. Hi ha coses que sempre han sigut i s'han fet de la mateixa manera, però decidir què volem i canviar-les en algun sentit, no solament està bé, sinó que de vegades és necessari.

La Mercè vol ser pintora, tot i que és feliç anant amunt i avall amb la bicicleta repartint paquets com si foren regals. Tots semblaven contents amb els paquets que els lliurava, però feia dies que s'adonava que les seues cares es posaven un poc tristes en veure el contingut dels seus paquets. I és que era una miqueta avorrit fer sempre les mateixes coses: la fada ja estava cansada de rebre la vareta màgica, la Ventafores no volia més sabates de cristall sinó unes esportives per a córrer.... Un dia, una pluja persistent canvia totes les rutines i tot s'embolica, però la princesa del pèsol està encantada amb l'espasa nova, Sant Jordi és feliç amb la vareta màgica i la Caputxeta al·lucina amb el llibre dels encanteris pudents. No tots s'alegren del canvi, el bruixot no sap què fer amb la capa de princesa rosa que li ha arribat, però la Mercè trobarà com fer que tot torne al lloc, però d'una altra manera.

Complicitat

Maria Vázquez

El Premi Llegir 2019 –dotat amb 500 euros– ha estat per a l'article «Complicitat» de la docent Maria Vázquez. La Fundació Bromera per al Foment de la Lectura ha impulsat, per vuité any consecutiu, aquest reconeixement amb l'objectiu de fomentar i difondre l'escriptura i la publicació d'articles sobre la importància de llegir.

L'estiu, a qualsevol poblat marítim de la Ribera, significa matins de sol i platja i capvespres de passejos, bars, converses i rialles. Són llocs turístics on hi ha, des de ben d'hora, sorolls, murmuris, tràfec de persones i de cotxes.

Com ja haureu endevinat, allà passe les vacances d'estiu, refugiada de la calor del poble i assaborint la brisa salada que es queda apegada a la cara, als braços... al cor.

La part del dia que més m'agrada, al juliol o a l'agost, és la més calorosa, després de dinar. És l'únic moment del dia en què es respira una mica de silenci i de tranquil·litat. La majoria dels residents del bloc d'apartaments es retira a fer la migdiada, cansats dels banys de sol a la mar, de jocs a la sorra, de passejos costaners, de practicar esports...

Fa bastants anys, agafí el costum de gitar-me al llit amb el meu fill. En principi, per a evitar que molestara amb els seus jocs i crits (les finestres de tots els apartaments estan obertes de bat a bat) i que els veïns pogueren gaudir del seu repòs.

Amb nosaltres, sempre una història; comencí contant-li contes clàssics: *Els tres porquets*, *Caputxeta*, *El flautista d'Hamelín*... Alguns, recordava haver-los escoltat a ma mare, a qui li encantava contar llegendes, acudits i cantar cançons en valencià que havia après també de sa mare.

Al meu fill, li encantava quan feia diferents veus, quan pegava uns cops al capçal del llit imitant els trucs del llop a la porta del porquet, quan el sorprenia amb sorolls imitant el bufit del vent o el galop d'un cavall. Ell, atent, amb la boca oberta, en demanava més amb els ulls com a plats. Com tots els xiquets, hi havia contes que es repetien incansablement.

Cada any es repetia el ritual, però els contes orals deixaren pas a llibres infantils i, després, als juvenils. Hem après i gaudit amb xiquets, heroïnes, fades, bruixots, éssers mitològics... per trobar-nos, de la mà de Laura Gallego, d'Isabel-Clara Simó, de Joan Pla o de Jordi Sierra i Fabra (entre altres), en llocs fantàstics o en situacions més reals, per fer-nos pensar, debatre, raonar o, simplement, gaudir.

Ja no era la meua l'única veu que regnava en aquella habitació; junts, compartíem personatges i històries, mentre de banda sonora escoltàvem el murmur de les ones, algun veí regirant per

la cuina o acabant de fer l'escurada i, de vegades, el so d'una televisió llunyana.

Alternàvem la lectura en veu alta:

—Tu un capítol i jo un altre.

—Jo aquestes pàgines i tu les altres.

—Els diàlegs compartits: tu seràs la bruixa i jo el camperol... —decidíem o pactàvem en començar la lectura.

Els anys han anant passant, mare i fill hem crescut junts. Ja no compartim llibre, però sí espai i temps.

A l'estiu, cada dia, després de dinar, és l'hora de la lectura. No cal parlar, tots dos agafem la mateixa direcció, enfilem el corredor cap a la mateixa habitació, agafem cadascú el seu llibre escollit i, en silenci, ens abandonem per unes hores a diferents aventures, a mons llunyans de la mà d'herois o de malvats. Recorrem països i llocs variats.

Les novel·les que devorem i ens alimenten són variades. Encara que cadascun té el seu gust particular, en moltes ocasions ens les recomanem, ens demanem el paréixer i comentem al final aquelles coses que ens han resultat més interessants o per contrari, més inversemblants o més avorrides.

És la nostra estona. Ell i jo, sols. De vegades, alcem la vista i ens mirem, còmplices, cadascun en un univers distint però units per unes lletres i uns papers.

Espai elaborat per la
Fundació Bromera per al
Foment de la Lectura.
www.fundaciobromera.org



El Micalet Galàctic: *30 anys* de lectures



Josep Antoni Fluixà

Director de la col·lecció «El Micalet Galàctic»

L'any 1990, Edicions Bromera iniciava una nova col·lecció, «El Micalet Galàctic», que, amb el pas d'uns pocs anys, es convertí en un referent indefugible del panorama de la literatura infantil i juvenil dels anys noranta en la nostra llengua a les terres valencianes. L'encert de la proposta es donà, sens dubte, per la selecció dels títols publicats i pel disseny modern i atractiu dels llibres. Les primeres obres contenien, ja en embrió, tots els eixos fonamentals sobre els quals es pretenia pilotar amb èxit aquella nau que navegava rumb al futur. Es tractava d'oferir una producció valenciana de qualitat amb una gran varietat d'escriptors i d'escriptores, sense deixar de brindar també obres traduïdes d'altres llengües. L'objectiu era fer una col·lecció en valencià equiparable a la d'altres col·leccions que ja es publicaven en aquells anys en altres àmbits més desenvolupats i normalitzats lingüísticament i culturalment.

Per això, el primer títol va ser *Àlícia i els tigres*, una obra d'Alexander McCall Smith traduïda de l'anglès, acompanyat de

dues obres d'autors valencians, *La banda dels superbruts* de Maria Dolors Pellicer i *Gratacelònia* de Josep Antoni Fluixà. La col·lecció es va abastir de seguida amb obres noves procedents de la traducció, com *Les flors radioactives* de l'autor gallec Agustín Fernández Paz, i la publicació de l'obra clàssica infantil *El meravellós Màgic d'Oz* de L. Frank Baum; alhora, buscà la recuperació d'obres publicades en el catà-

«Les primeres obres
contenien, ja en embrió, tots
els eixos fonamentals sobre
els quals es pretenia pilotar
amb èxit aquella nau que
navegava rumb al futur.»

leg de la desapareguda Gregal Llibres. En aquest sentit, va ser un encert la reedició de *La màquina infernal*, de Joan Pla, o les obres d'Empar de Lanuza *L'home de Penyagolosa i altres contes*, i de Carles Cano, *Contes rosegats*. Però, sobretot, la sèrie

humorística de Pasqual Alapont formada per les obres *No sigues bajoca!*, *Estàs com una moto!* i *Me'n vaig de casa!*

«El Micalet Galàctic» s'afermava amb un catàleg d'obres atractiu que es classificava en tres sèries: la de color crema, per a lectors i lectores de huit i nou anys; la roja, per a 10 i 11 anys; i la blava, a partir de 12 anys. La sèrie blanca, destinada a primers lectors, s'hi afegiria a partir del número 95 amb *El llapis de Rosalia*, de l'autor gallec Anton Cortizas. A poc a poc, publicaren en la col·lecció pràcticament la totalitat dels escriptors i de les escriptores que a hores d'ara podem considerar el nucli més consolidat i important del panorama actual de la literatura infantil i juvenil al País Valencià. En un primer moment, es publicaren obres d'Enric Lluch, Mercé Viana, Carles Cano, Josep Franco, Vicent Pardo, Carme Miquel, Vicent Marçà, Jesús Cortés, entre altres, com també altres obres de Carles Cano, Pasqual Alapont i Joan Pla, perquè tots aquests autors van repetir al llarg dels anys amb llibres nous. I, per sort, no en van ser els únics. A partir dels cinquan-

ta primers títols s'afegiren a la col·lecció Maria Jesús Bolta, Maria Torres Palau, Lluçà Vallés, Llorenç Giménez, Pep Castellano i, posteriorment, Teresa Broseta, Francesc Gisbert, Xavier Mínguez, Vicent Enric Belda, Lourdes Boigues, Juane Gumbau, Eva Peydró, David Navalón, Vicent Dasí, Ximo Cerdà o Muriel Villanueva, entre altres noms esdevinguts també un referent de l'actual literatura infantil i juvenil valenciana.

Encertadament, «El Micalet Galàctic» ha tingut en compte, alhora, la importància de les traduccions que han ampliat el catàleg de la col·lecció amb obres d'autors imprescindibles com Michel Ende, Andersen, Christine Nöstlinger, Gianni Rodari, Philip Pullman, Angela Sommer-Bodenburg i Agustín Fernández Paz, per citar només uns pocs noms. Com també ha

apostat, amb molt bona acollida, per les adaptacions d'obres clàssiques. Entre els

«A poc a poc, publicaren en la col·lecció pràcticament la totalitat dels escriptors i de les escriptores que a hores d'ara podem considerar el nucli del panorama actual de la literatura infantil i juvenil al País Valencià.»

primers títols hi havia ja un *Tirant lo Blanc* en versió de Josep Franco, però, posterior-

ment, són bàsiques les adaptacions que ha fet Jesús Cortés d'obres com *L'Odissea* o *Frankenstein*. O les que ha fet Teresa Broseta, *El llibre de les bèsties* i *Els viatges de Gulliver*. Finalment, digna de ressaltar és també l'aposta que la col·lecció ha fet per a incloure títols de poesia infantil amb autors tant valuosos com Josep Ballester, Marc Granell, Maria Dolors Pellicer, Fina Girbés i Carles Cano.

Del tot injust seria oblidar l'aportació estètica dels artistes plàstics, homes i dones, que han participat en la col·lecció amb les seues il·lustracions, però la cita de cadascun dels noms i el comentari de l'obra es mereix tot un article en exclusiva. No obstant això, que quede constància que sense el seu reclam visual no s'explica l'èxit dels trenta anys del Micalet: trenta anys de lectures amb futur.





La banca que et toca.

No hem arribat
a ser el que som
per ambició
sinó per compartir
els teus valors.